

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Sigrun Gjerløw Aasland

Ref.nr.:
Saksnr.: 26/5125

Dato: 16. oktober 2026

Fastsettelse av forskrifter om endring av forskrifter om vern av Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde

1. Innledning

Etter naturmangfoldloven § 34 jf. §§ 35, 36 og 77 kan Kongen i statsråd fastsette forskrifter om vern av områder som nasjonalparker og landskapsvernområder.

Klima- og miljødepartementet (KLD) foreslår at det fastsettes forskrifter om endring av forskrift for Rondane nasjonalpark og forskrift for Frydalen landskapsvernområde i medhold av nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven.

Forslaget innebærer at 1,26 km² av Frydalen landskapsvernområde i Sel kommune endrer verneform fra landskapsvern til nasjonalpark og innlemmes i Rondane nasjonalpark. Forslaget omfatter også endringer i bestemmelsene om verneformål og om ferdsel i forskriften for nasjonalparken.

1.2 Kort redegjørelse for saken

Formålet med forslaget er å redusere ferdselen ved og rundt Spranget for å gjenopprette villreintrekket forbi Rondanemassivet. Tiltaket er sentralt for å bedre tilstanden for villreinen i Rondane.

Forslaget følger opp tiltak nr. 47 i tiltaksplan for Rondane villreinområde av 19. september 2025: «*Fjerning av parkeringsplass på Spranget og utvikling av parkeringstilbudet på Mysusæter, samt regulering av motorferdsel på veien fra Tjønnebakken inn til Spranget.*»

Regulering av ferdselen gjennom endret vern er omtalt på følgende måte i tiltaksplanen: «*I tillegg vil departementet gjennomføre en endringsprosess for verneforskriften slik at allmenn motorferdsel på veien fra Tjønnebakken og inn til Spranget forbys. Klima- og miljødepartementet vil også utrede endringer i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde for å muliggjøre regulering av annen ferdsel på veien, eksempelvis sykling.*»

Etter gjeldende verneforskrift for Frydalen landskapsvernområde kan det kjøres inn fra Reinsbommen og parkeres på Spranget parkeringsplass i perioden 15. juni til 1. november. Det kan sykles på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu.

Tiltak 47 omfatter også fjerning av parkeringsplassen på Spranget. Miljødirektoratet skal gjennomføre saneringen og restaureringen av parkeringsplassen på oppdrag fra KLD. Det er enighet med grunneier Statskog SF om at parkeringsplassen skal fjernes. Stedsutvikling med parkeringsplass ved Mysusæter skal inngå som en helhetlig plan for området, og det er igangsatt et eget stedsutviklingsprosjekt.

Høringen av verneforslaget er gjennomført av Statsforvalteren i Innlandet. Det ble hørt to alternative forslag. Høringen ble sendt til berørte parter og tilgrensende eiendommer / interesser. Statsforvalteren har også gjennomført dialogmøter med berørte interesser, samt arrangert et åpent folkemøte.

Etter høring har Statsforvalteren sendt sine vurderinger og forslag om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratets vurdering og tilråding er deretter oversendt KLD.

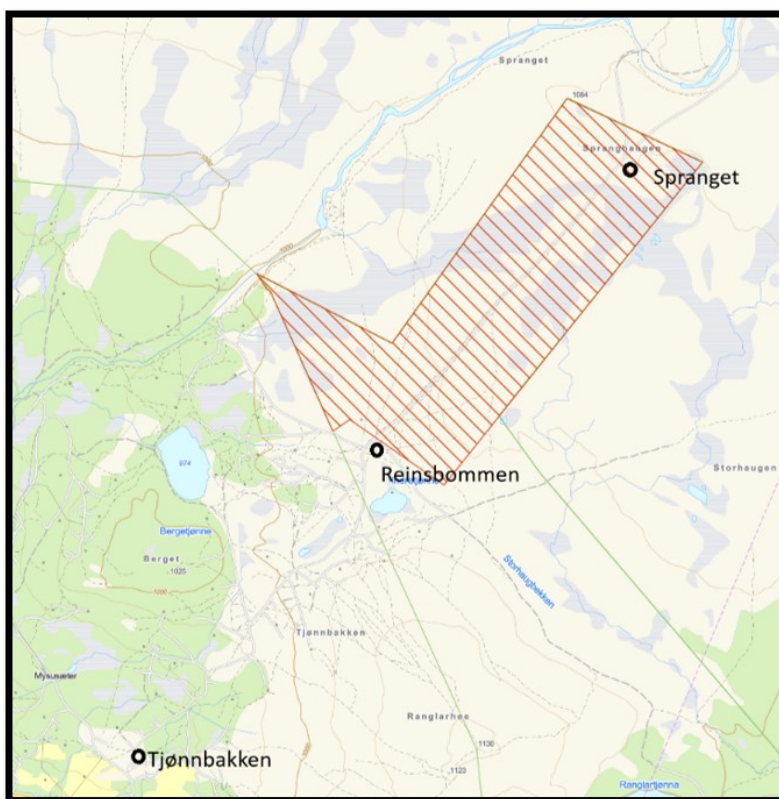
2. Forslag

2.1. Generelt om forslaget

KLD tilrår endring i avgrensningen og forskriftene for Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde. Tilrådingen innebærer at 1,26 km² av Frydalen landskapsvernområde i Sel kommune endrer verneform og inngår som en del av Rondane nasjonalpark som vist i figur 1 under. Arealet eies av Statskog SF. I tillegg foreslås endringer i vernebestemmelser knyttet til ferdsel og formål i Rondane nasjonalpark.

Følgende foreslås i verneforskriften for Rondane nasjonalpark:

- Villreinens *trekkveger* tas inn i verneformålet
- Forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu
- Forbud mot kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu
- Sykling på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu er tillatt i perioden f.o.m. 25. juni t.o.m. 25. august
- Forbud mot bruk av kite og skiseil

Figur 1. Kart over området markert med rød skravur som tilrådes omgjort fra Frydalen landskapsvernområde til Rondane nasjonalpark.

2.2. Begrunnelse for verneforslaget

Nær 90 prosent av den ville europeiske fjellreinen finnes i Norge. Villreinen er derfor en norsk ansvarsart, og Norge har et særskilt internasjonalt ansvar for å ta vare på arten og dens leveområder. Villreinen er vurdert som nær truet (NT) på Norsk rødliste for arter (2021). Utviklingen for villreinen er negativ.

Villreinen i det nasjonale villreinområdet Rondane har store utfordringer med fragmentering og oppsplitting av leveområdene. Inngrep og menneskelig ferdsel har over tid skapt barrierer som gjør at reinen ikke lenger benytter tidligere trekkruiter og får redusert tilgang til viktige beite- og funksjonsområder. Bestanden er i dag delt i fire mer eller mindre isolerte delbestander. Etter kvalitetsnormen for villrein er Rondane villreinområde klassifisert til dårlig tilstand.

I Meld. St. 18 (2023–2024) *Ein forbetra tilstand for villrein* har Stortinget sluttet seg til målene om å stanse den negative utviklingen i villreinområdene innen 2030, å oppnå minimum middels kvalitet for alle villreinområdene innen 2050, og å oppnå god kvalitet for alle nasjonale villreinområder innen 2100. For Rondane er det nødvendig å gjenopprette villreinens trekkmuligheter for å bedre levevilkårene og tilstanden for villreinen.

Spranget er den mest brukte innfallsporten i Rondane, og et av de første stedene i Norge hvor det ble registrert direkte negative konsekvenser av ferdsel for villrein. Villreintrekket på begge sider av Rondanemassivet har så å si opphørt. Dette påvirker hele Rondane Nord ved at bestanden nå er delt i to delbestander, som begge har mistet tilgang til viktige funksjons- og beiteområder.

Opphøret av villreintrekket er en viktig årsak til at Rondane villreinområde er klassifisert til dårlig tilstand.

Å redusere ferdsel på Spranget er en sentral del av, og antakeligvis en forutsetning for, å gjenopprette villreintrekket på vestsiden av Rondanemassivet og bidra til utveksling av villrein mellom de nordlige og midtre delene av villreinområdet. Utveksling mellom de nordlige og midtre delene av Rondane er antatt å være en forutsetning for muligheten til å gå fra dårlig til middels kvalitet i villreinområdet.

Rondane med Grimsdalen, Frydalen og Dørålen inngår som del av Emerald Network og er oppført på ASCI-listen (Areas of Special Conservation Interest). Emerald Network er en oppfølging av Bernkonvensjonen som har til hensikt å bevare truede arter og naturtyper.

Tiltak som bedrer tilstanden for villreinen og den foreslåtte endringen av vernet vil bidra til de nasjonale målene for naturmangfold om at:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes som følge av menneskelig aktivitet, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner

2.3. Hjemmelsgrunnlag

Omgjøringen av verneform gjøres i medhold av naturmangfoldloven § 34, § 35 og § 62. Området foreslås vernet som nasjonalpark, jf. naturmangfoldloven § 35.

Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep. I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

2.4. Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

2.4.1. Verneverdier

Formålet med Rondane nasjonalpark er i henhold til forskrift om vern av Rondane nasjonalpark av 24. oktober 2003 å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,

- ta vare på verdifulle kulturminner.

Området fra Reinsbommen til Spranget ligger i lavalpin sone, som i Rondane strekker seg fra skoggrensen opp til ca. 1300 m.o.h. Det er ikke registrert særskilte verneverdier knyttet til vegetasjon i området, men landskapsmessig inngår arealet i en sammenhengende helhet inn mot Rondanemassivet. De viktigste verneverdiene og -kvalitetene i området er knyttet til funksjonen som trekkvei for villrein. Det er også registrert hekking av lappspurv, som er sterkt truet (EN), samt heilo og småspove som begge er nær truet (NT) etter Norsk rødliste for arter.

Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med bestander av villrein. Villreinen er en nøkkelart i fjelløkosystemet. Bestanden i Rondane er en av de siste mest opprinnelige bestandene av europeisk vill fjellrein som finnes i dag. Den har derfor stor bevaringsbiologisk verdi, og bevaring av villreinens leveområder er en sentral del av verneformålet for verneområdene i Rondane. Naturgrunnlaget i Rondane villreinområde er i utgangspunktet godt for villreinen. Sentralt og nord i Rondane er det rikelig med lavressurser, og dermed gode vinterbeiter for reinen. Rondanemassivet gir reinen mulighet til å trekke opp i høyden og finne snøfonner på sommeren, for å slippe unna insektsplager og varme. Fra Vulufjell og sørover er det større arealer med sommerbeite, men færre høydedrag.

2.4.2. Påvirkningsfaktorer

De viktigste påvirkningsfaktorene for villreinen i Rondane er fragmentering og tap av leveområder som følge av menneskelige inngrep, infrastruktur og ferdsel.

Rondane villreinområde var i førindustriell tid en del av den store Dovre-Rondane-regionen som strakte seg fra skogområdene lengst sør i Rondane Sør til kystfjellene i Sunndalen i nordvest og til seterdalene lengst øst i Dalsbygda. Utbygging av veier, jernbane og kraftanlegg fra 1900-tallet og framover førte til at det store, sammenhengende leveområdet ble delt i syv mindre delområder. Det har de siste tiårene vært en rask fragmentering og ytterligere oppsplitting i Rondane. Først ved at trekket over fylkesvei 27 mellom Ringeby og Solli ble sterkt redusert. Deretter ved at trekket på øst- og vestsiden av Rondanemassivet, langs akse Mysusæter-Atna, nær har opphørt.

Spranget er den mest brukte innfallsporten i Rondane. Veien inn fra Reinsbommen til Spranget er i dag åpen i perioden 15. juni til 1. november, jf. verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde. I lokal forskrift vedtatt av Sel kommune 26. juni 2026 om atferdsregler og parkering på og ved Tjønnbakkvegen, ved Reinsbommen og på Spranget, er perioden avgrenset til 18. juni til 10. oktober. Vinterstid er veien stengt ved Mysusæter. I sommersesongen går det bussrute til Spranget.

Langs Store Ula, vest for Spranget, ligger det minst 77 fangstgroper som forteller om en omfattende villreinfangst i jernalder/middelalder. Dette viser at området historisk har vært en viktig trekkvei for villrein. Data fra GPS-merkede simler viser at det har oppstått en trekkbarriere på akse Mysusæter–Spranget–Rondvassbu–Bjørnhollia–Straumbu. Kartfesting av skutte dyr under reinsjakta i Sel indikerer at trekket gradvis ble redusert fra rundt år 2000.

Veier, infrastruktur og økende ferdsel på veier, stier og skiløyper fører til fragmentering av villreinens leveområder og skaper barrierer som reduserer dyrenes tilgang til beiteområdene. Forskning viser at villreinens bruk av trekkpassasjer avtar betydelig når den menneskelige ferdselen øker. I Norsk institutt for naturforskning (NINA) sitt forskningsprosjekt om villrein og ferdsel er det dokumentert at mer enn 30 passeringer per dag på en sti reduserer krysningsfrekvensen for villrein, og at stiene etter hvert kan framstå som barrierer i landskapet. Ved 220 passeringer eller flere per dag er det ikke registrert kryssinger av villrein. Det er vist at villreinen kan unngå områder den tidligere har opplevd som barrierer, selv når det ikke er ferdsel der.

Andre påvirkningsfaktorer i Rondane villreinområde er sykdommer og parasitter, samt klimaendringer. Påvirkningsfaktorene virker sammen, og forsterker hverandre.

Jakt på villrein og annet vilt innebærer forstyrrelser for villreinen. Jakt er samtidig nødvendig for å opprettholde balanse mellom størrelsen på villreinbestanden og beitetilgang. Andre aktiviteter som for eksempel Forsvarets lavtflyging og forskningsaktivitet kan også påvirke villreinen.

For en nærmere beskrivelse av påvirkningsfaktorer vises det til Miljødirektoratets tilråding i saken og til tiltaksplan for Rondane villreinområde.

2.4.3. Effekter av forslaget

Uten fungerende trekkveier vil reinen forbli isolert med redusert tilgang til viktige beite- og leveområder. Å gjenåpne gamle trekkruiter er avgjørende for å sikre utveksling mellom dagens delbestander, for at reinen skal kunne utnytte beiteområdene bedre og ha tilgang til gode beiteområder gjennom hele året, samt for å opprettholde den genetiske variasjonen. Samlet vil dette kunne gi en forbedret tilstand for villreinen.

Gjenoppretting av villreintrekket vil ha en positiv effekt på bevaringen av villreinbestanden i Rondane villreinområde. Bevaring og forbedret tilstand for villrein er av nasjonal og internasjonal betydning.

Uten endring av vernebestemmelsene og fjerning av parkeringsplassen må det forventes at eksisterende bruk videreføres eller økes, og at villreintrekket på vestsiden av Rondanemassivet ikke blir gjenopprettet. Manglende forflytninger mellom beite- og leveområder gir også økt smittepress. Dersom trekk- og beitemulighetene ikke blir gjenopprettet, vil samtidig andre tiltak i tiltaksplanen for Rondane villreinområde få redusert effekt eller være utilstrekkelige. Det kan da ikke forventes en forbedret tilstand for villreinen.

Det er i dag god kunnskap om at menneskelige inngrep, aktivitet og ferdsel er en betydelig utfordring for villreinen, både generelt og i Rondane villreinområde.

2.5. Andre interesser

2.5.1. Inngrep og anlegg

Tjønnebakkvegen og parkeringsplassen på Spranget utgjør de største inngrepene i utredningsområdet. Det er ingen bygninger. Det er heller ikke anlegg for energiforsyning eller kraftproduksjon.

2.5.2. Landbruksinteresser

Landbruksinteressene i området rundt Spranget er knyttet til utmarksbeite. I beitelaget er det seks besetninger/gårdsbruk. Fra Kampen seter slippes det om lag 150 sau/lam på utmarksbeite, og fra Mysusæter slippes det om lag 500 sau/lam. Fra Mysusæter slippes i tillegg om lag 75 storfe, som i hovedsak beiter i Musvoldalen. Det er tre sankekvever som beitelaget benytter under slipp og sank, herunder en ved Spranget.

Det er ikke adgang til bruk av motorkjøretøy for tilsyn med beitedyr på veien inn til Rondvassbu. Utgangspunktet for tilsyn i denne delen av beiteområdet er derfor Spranget.

2.5.3. Friluftsliv

Rondane er et av Norges mest brukte fjellområder for friluftsliv. Spranget er den mest brukte innfallsporten i Rondane, og gir enkel tilgang til både DNT-hytta Rondvassbu, 2000-meterstopper og rundturer. Få andre steder i landet har like enkel tilgjengelighet til topper over 2000 meter. Avstanden langs grusveien fra parkeringsplassen på Spranget til Rondvassbu er ca. 6 km.

Området er attraktivt for lokalbefolkning, fritidsinnbyggere og turister. For blant annet barnefamilier, eldre og personer med funksjonsnedsettelse er området mye brukt som utgangspunkt for kortere turer og hverdagsfriluftsliv. Ferdselsteller viser et høyt besøkstall, med over 26 000 registrerte passeringer mellom Spranget og Rondvassbu i løpet av en periode fra 1. juli til 1. oktober (93 dager) i 2024. Middelverdien var 281 passeringer per dag. På det meste var det registrert 930 passeringer på én dag. I perioden 2009-2025 var det mellom 21 000 og 33 000 passeringer årlig. Ferdselsregistreringer fra tidligere år (2009-2014) viser at det er mange som kjører bil til Spranget og går en tur med varighet på under 4 timer. Friluftslivet som utøves i nasjonalparkene er stadig i endring.

2.5.4. Sykling

Strekningen mellom Spranget og Rondvassbu har omfattende sykkeltrafikk. Driverne av Rondvassbu leier årlig ut om lag 6 000 sykler fra Spranget, og i tillegg benytter mange besøkende egne sykler. Elsykkel brukes frem til Spranget, men er ikke tillatt på strekningen videre inn til Rondvassbu, jf. verneforskriften for Rondane nasjonalpark.

I Rondane nasjonalpark er sykling bare tillatt på veier, traséer eller i områder som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten gjennom forvaltningsplanen.

2.5.5. Skiløype

Det går en preparert skiløype fra Mysusæter via Tjønnebakken, på sørsiden av veien og til Spranget. Det kan gis dispensasjon til motorferdsel på vinterføre for opparbeiding, merking og

preparering av løyper etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområdet. I nasjonalparken kan det også gis dispensasjon til preparering av skiløyper i henhold til forvaltningsplanen.

2.5.6. Jakt og fiske

Spranget er utgangspunkt for både fiske og jakt, herunder villreinjakt og småviltjakt. Jaktperioden for villrein er fra 20. august til 15. september nord for Ula, og til 19. september sør for Ula.

2.5.7. Slipp av hund

I Rondane nasjonalpark er det forbud mot slipp av hund fra 1. mars til 20. august.

Verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde har ikke egne bestemmelser om båndtvang, og de nasjonale bestemmelsene for båndtvang 1. april-20. august gjelder.

2.5.8. Kiting og bruk av skiseil

Området rundt Spranget er benyttet til kiting og skiseil. Kiting er i dag forbudt innenfor Rondane nasjonalpark gjennom gjeldende forskrift og forvaltningsplan.

2.5.9. Kjøring med hundespann og bruk av hest

Organisert ferdsel med hundespann og hest krever tillatelse i nasjonalparken. Dette er ikke regulert i landskapsvernområdet. Det er ukjent omfang av denne aktiviteten i dag. Beitelaget ønsker fortsatt å bruke hest til tilsyn, slik de har muligheten til i dag.

2.5.10. Annen næringsvirksomhet

Reiselivet er en viktig del av næringsgrunnlaget for Sel kommune. Otta er nærmeste tettsted. Det går buss mellom Otta, Mysusæter og Spranget. I rapporten fra en mulighetsstudie for Mysusæter-Spranget går det frem at det først og fremst er hytteeierne, gjestene på Rondvassbu, gjestene på Rondane høyfjellshotell og eventuelle andre kommersielle anlegg som har antatt størst næringsmessig betydning i dag. Rondvassbu hadde ca. 10 000 overnattinger i 2025, både sommer og vintersesong.

2.5.11. Drift og vedlikehold av Tjønnbakkvegen

Tjønnbakkvegen SA eier betalingsbommen som står på Mysusæter. Tjønnbakkvegen SA er et samvirkeforetak der selskapets formål er å utbedre og vedlikeholde vegen fra bommen ved Mysusæter opp til Reinsbommen ved Tjønnbakken. Den delen av Tjønnbakkvegen som omfattes av verneforslaget eies av Statskog SF.

2.5.12. Bruk av drone

Det er generelt en økning i bruk av drone til diverse formål, blant annet i forbindelse med beitebruk. Bruk av droner er forbudt i Rondane nasjonalpark. Nasjonalparkstyret har retningslinjer for behandling av dispensasjonssøknader for bruk av drone. I Frydalen landskapsvernområde er det ikke tilsvarende forbud.

2.5.13. Beredskap

Forbudet mot motorferdsel er ikke til hinder for motorferdsel i forbindelse med blant annet militær operativ virksomhet, politi-, rednings-, brannvernvirksomhet.

2.5.14. Skogbrann, insektangrep o.l.

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak for å forhindre skader på skog i verneområdet og omkringliggende skog som følge av skogbrann, insektangrep o.l. vil det kunne dispenseres for dette etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. Ved brannslukking skal det gis melding parallelt til ansvarlig oppsyn for verneområdet.

2.5.15. Forholdet til matloven

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

3. Samfunnsnytte og konsekvenser av verneforslaget

Verneforslaget er utarbeidet i henhold til naturmangfoldloven §§ 41-46, forvaltningsloven og utredningsinstruksen. Ettersom arealet er på 1,26 km², er det ikke krav om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift om konsekvensutredning.

Til grunn for forslaget ligger målene i Meld. St. 18 (2023–2024) *Ein forbetra tilstand for villrein*, faglige utredninger og vurderinger fra arbeidet med kvalitetsnormen for villrein og tiltaksplanen for Rondane, samt forskningsbasert kunnskap om villrein og påvirkning fra ferdsel. Det er også innhentet innspill fra folkemøter, høringer og medvirkningsprosesser.

Gjennom arbeidet med tiltaksplanen og verneplanprosessen er det foretatt avveininger mellom hensynet til villrein og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Klima- og miljødepartementet vurderer at kravene i naturmangfoldloven § 14 er oppfylt.

Naturen leverer viktige økosystemtjenester, både i form av bruksverdier og ikke-bruksverdier, herunder eksistensverdien av naturmangfoldet både for dagens befolkning og for framtidige generasjoner. Villrein har også betydning for lokal kultur og identitet. Gjennom økosystemtjenestene gir naturen et essensielt bidrag til samfunnsøkonomiske verdier. Norge har i tillegg forpliktet seg både nasjonalt og internasjonalt til å ta vare på naturmangfoldet. Gjennomføring av verneforslaget vil bidra til å oppfylle Stortingets vedtak i Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* og Meld. St. 18 (2023–2024). *Ein forbetra tilstand for villrein*.

Betydning av villreinens leveområder og trekkveier er beskrevet i tiltaksplanen og forarbeidene til denne, samt gjennom kvalitetsnormen for villrein. Forslaget til endring av verneform og vernebestemmelser vil øke mulighetene for at villreintrekket vest for Rondanemassivet kan gjenopprettes. Dette vil bidra til at villreinpopulasjonen i Rondane Nord kan få bedre tilgang til viktige funksjons- og beiteområder, og i mindre grad være delt i to delbestander. De foreslåtte forskriftsendringene vil dermed bidra til å oppfylle nasjonale og internasjonale forpliktelser knyttet til ivaretagelse av villrein og dens leveområder. Mindre inngrep og forstyrrelser vil i tillegg gi området et mer urørt preg.

Norsk landbruk og matproduksjon er basert på bruk av arter som planter, husdyr og skogstrær. Genmangfoldet, dvs. den genetiske variasjonen innen artene, er en forutsetning bl.a. for framtidig

klimatilpasning og produksjon. Bevaringsverdige skogtrær og ville slektninger av kulturplanter bevares best i naturlige populasjoner i naturen, eksempelvis i egnede verneområder. Verneområdene kan følgelig ha verdi også i denne sammenheng.

Det er vanskelig å fastsette verdien av ivaretagelse av naturverdier i kroner og øre. Det betyr imidlertid ikke at disse effektene er uten samfunnsøkonomisk betydning.

Området mellom Reinsbommen og Spranget er i dag vernet som landskapsvernområde og bruk av området må skje i samsvar med gjeldende vernebestemmelser. Ved vurderingen av samfunnsnytte og konsekvenser er det de foreslåtte endringene sammenlignet med dagens situasjon som vurderes.

Rondane er et av Norges mest brukte fjellområder for friluftsliv. Spranget er den mest brukte innfallsporten, og gir enkel tilgang til både DNT-hytta Rondvassbu, 2000-meterstopper og rundturer. Området er attraktivt for lokalbefolkning, fritidsinnbyggere og tilreisende. For blant annet barnefamilier, eldre og personer med funksjonsnedsettelse er Spranget mye brukt som utgangspunkt for kortere turer og hverdagsfriluftsliv.

Når det ikke lenger vil være tillatt med motorisert transport til Spranget parkeringsplass, vil dagens tilgjengelighet til området reduseres. Endringen skal bidra til å kanalisere ferdselen bort fra et sårbart villreinområde til randsonen, som er mindre sårbar for ferdsel. Det forventes at forskriftsendringene vil redusere ferdselen i området ved og rundt Spranget. Mottatte innspill peker på hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne, folkehelse, friluftsliv, sykling og lokalt næringsliv.

Forslaget begrenser ikke allmennhetens mulighet til fri ferdsel til fots. Det er allerede i dag mulig å parkere på Mysusæter. Videre stedsutvikling med parkering på Mysusæter skal inngå som del av en helhetlig plan for området. Sel kommune er prosjekteier for stedsutviklingen, med en egen prosjektleder finansiert av staten. Klima- og miljødepartementet forventer at stedsutviklingsprosjektet på Mysusæter vil bidra til alternativer og avbøte konsekvensene av å stenge Spranget. Utvikling i ferdselsmønstre må overvåkes, og om nødvendig følges opp med tilpassede tiltak.

Ved å tillate sykling fra Reinsbommen til Rondvassbu i perioden 25. juni-25. august, vil lokalbefolkningen og andre besøkende fortsatt kunne sykle på strekningen i den mest besøkte perioden av året. Det blir viktig å sørge for god informasjon til de besøkende og å følge med på utviklingen.

For DNT-hytta Rondvassbu vil en nedgang i antall besøkende kunne påvirke det økonomiske grunnlaget for driften. DNT Oslo og Omegn har sluttet seg til forslaget om å flytte parkeringen fra Spranget til Mysusæter.

Forslaget medfører ingen begrensninger sammenlignet med dagens praksis for motorisert ferdsel knyttet til næringsutøvelse for Rondvassbu eller beitenæringen. Forslaget medfører heller ingen endringer i beite- og tilsynsretten eller i reguleringen av jakten.

Færre bompasseringer kan gi mindre inntekter til Tjønnbakkvegen SA, men samtidig trolig mindre behov for veivedlikehold.

3.1. Nullalternativet og alternative løsninger

Følgende to alternativer for endring av verneform og vernebestemmelser har vært på høring:

- **Alternativ 1** innebærer at deler av Frydalen landskapsvernområde endrer verneform og inkluderes som en del av Rondane nasjonalpark. Det gjøres endringer i forskriften for Rondane nasjonalpark og for Frydalen landskapsvernområde.
- **Alternativ 2** innebærer en forskriftsendring for Frydalen landskapsvernområde og opprettelse av biotopvernområde etter naturmangfoldlovens § 38 med formål villrein innenfor hele landskapsvernområdet. Alternativet innebærer videre forskriftsendringer innenfor Rondane nasjonalpark.

I høringen ble det foreslått et generelt forbud mot sykling på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu. Gjennom høringsinnspill ble det mottatt forslag om at sykling bør være tillatt på strekningen, eventuelt i gitte tidsrom. Det ble også mottatt forslag om bruk av skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu. Disse forslagene vurderes sammen med alternativ 1 (jf. alternativ 1a-1c under) fra høringen og opp mot nullalternativet (dagens situasjon):

- Alternativ 1a – Bestemmelser i tråd med alternativ 1 i høringsforslaget
- Alternativ 1b – Sykkel tillat ved gitte tidspunkt, fra Reinsbommen til Rondvassbu
- Alternativ 1c – Skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu

Det er også mottatt høringsinnspill om at kommunal forskrift jf. § 15 i friluftsløven i stedet bør benyttes.

3.2. Dagens situasjon – Nullalternativet

Nullalternativet vil i denne saken være gjeldende bestemmelser i verneforskriftene for Frydalen landskapsvernområde og Rondane nasjonalpark. Ved nullalternativet legges til grunn at ferdselen mellom Spranget og Rondvassbu videreføres på dagens nivå. For villrein innebærer nullalternativet at reinen ikke vil trekke på vestsiden av Rondanemassivet, med de effekter det vil ha for langsiktig bevaring og tilstand.

3.3. Høringsalternativene - Alternativ 1 og 2

Høringsalternativ 1 innebærer at dagens vernebestemmelser innenfor Rondane nasjonalpark blir gjort gjeldende for det aktuelle arealet, sammen med forslag om nye bestemmelser om ferdsel. Høringsalternativ 2 innebærer opprettelse av ett biotopvernområde med samme avgrensning som Frydalen landskapsvernområde.

Begge alternativene som var på høring innebar forbud mot motorferdsel, sykling, kjøring med hundespann og bruk av hestekjøretøy og ridning mellom Reinsbommen og Rondvassbu. Det er få forskjeller i konsekvenser for brukerinteressene mellom de to alternativene. Det vises til konsekvensbeskrivelsene i Statsforvalterens utredning og tilråding.

Statsforvalteren vurderer at området mellom Reinsbommen og Rondvassbu naturfaglig og forvaltningsmessig inngår i en naturlig enhet, og at Alternativ 1 gir størst positiv effekt med tanke på arrondering, forvaltning og brukervennlighet. Det er videre Alternativ 1 som får bredest støtte i høringsinnspillene.

Miljødirektoratet støtter Statsforvalter sin vurdering av verneform og anbefaler alternativ 1 hvor arealet mellom Reinsbommen og Spranget inkluderes som del av Rondane nasjonalpark.

Klima- og miljødepartementet tilrår alternativ 1. Det vektlegges at området naturlig inngår som en del av Rondane nasjonalpark, og at det både forvaltningsmessig og for brukere vil være den mest hensiktsmessige løsningen.

3.4. Alternativ 1a-c

Gjennom høringen er det mottatt innspill fra flere høringsparter om at sykling bør være tillatt fra Reinsbommen til Rondvassbu, ev. i gitte tidsrom. Det er også innspill om bruk av skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu. Miljødirektoratet har utredet disse forslagene sammen med høringsalternativ 1 (jf. alternativ 1a-1c under) og opp mot nullalternativet. Det vises til Miljødirektoratets vurderinger gjengitt under, og mer utfyllende utredning og oppsummering i direktoratets tilråding.

3.4.1. Alternativ 1a - Bestemmelser i tråd med alternativ 1 i høringsforslaget

Miljødirektoratets utredede Alternativ 1a samsvarer med Alternativ 1 fra statsforvalterens høring. Alternativet innebærer at arealet inngår som del av Rondane nasjonalpark med et generelt forbud mot motorferdsel og sykling mellom Reinsbommen og Rondvassbu. Forslaget innebærer dispensasjonsmuligheter for driverne av Rondvassbu og beitenæring.

Alternativ 1a antas av Miljødirektoratet å være det alternativet som reduserer ferdsele, og dermed forstyrrelsen mellom Reinsbommen og Rondvassbu mest. Miljødirektoratet vurderer alternativet til å være det tiltaket som med størst grad av sikkerhet kan forventes å bidra til at villreintrekket på vestsiden av Rondanemassivet gjenopptas.

Alternativ 1a er samtidig det alternativet som i størst grad vil påvirke friluftslivet på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu. Stedsutvikling på Mysusæter kan gi alternativt tilbud for tilreisende og hytteeiere. Alternative sykkelruter finnes og kan videreutvikles. Dette kan redusere de negative effektene av alternativet. For de som ønsker naturopplevelser i urørt natur med liten grad av tilrettelegging kan alternativet oppleves positivt.

Alternativ 1a forventes å gi en næringsmessig effekt for DNT-hytta Rondvassbu ved at antallet dagsbesøk og overnattinger reduseres. DNT Oslo og Omegn har sluttet seg til forslaget om å flytte parkeringen fra Spranget til Mysusæter.

Tiltaket innebærer en styring av ferdsel fra Spranget og Rondvassbu mot Mysusæter, og gir ett næringsmessig potensial for Mysusæter, men effekt vil avhenge av tjenestetilbud og utvikling av turmuligheter på Mysusæter.

Klima- og miljødepartementet viser til sin vurdering under alternativ 1 b.

3.4.2. Alternativ 1b - Sykkel tillatt ved gitte tidspunkt fra Reinsbommen til Rondvassbu

Gjennom høringsinnspill er det mottatt forslag om at sykling innenfor gitte tidspunkt bør være tillatt fra Reinsbommen til Rondvassbu. Blant forslagene er at sykling skal være tillatt i periodene 20. juni til 10. september, 1 juli til 10. august og 25. juni til 1. september. Det er også foreslått nattetstenging.

Miljødirektoratet har utredet ett alternativ hvor sykling tillates i perioden 1. juli til 10 august med nattetstenging kl. 20.00-08.00. Miljødirektoratet vurderer at et slikt alternativ i begrenset grad vil redusere forstyrrelsene på villrein i aksen Reinsbommen-Rondvassbu. GPS-merking av villrein viser at rein helst krysser veier på dagtid og nattetstenging forventes å gi begrenset effekt, særlig i kombinasjon med høyt ferdselstrykk på dagtid. Miljødirektoratet vurderer at det ikke kan forventes at villreintrekket gjenopprettes med dette alternativet.

Direktoratet vurderer at alternativ 1b ikke har vesentlig negative konsekvenser for friluftslivet. For næringslivsinteresser vurderes alternativet å ha begrenset betydning, sammenlignet med nullalternativet.

Klima- og miljødepartementet foreslår å tillate sykling fra Reinsbommen til Rondvassbu i perioden 25. juni til 25. august når det er besøkstopp, og uansett forventes et større antall besøkende i området. Dette legger til rette for at lokalbefolkningen og andre besøkende fortsatt kan sykle på strekningen i den mest besøkte perioden av året. Blir imidlertid perioden for lang og det samlede ferdselstrykket for stort over tid, kan det medføre at reetablering av trekket ikke oppnås. For å så langt som mulig gi villreinen tilstrekkelig ro og legge til rette for at den kan gjenoppta trekket, avgrenses sykkelperioden. Det blir viktig å sørge for god informasjon til de besøkende og å følge med på utviklingen i området. Bruk av elsykkel på strekningen vil ikke være tillatt.

3.4.3. Alternativ 1c - Skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu

Gjennom høringen er det kommet forslag om bruk av skyttelbuss mellom Mysusæter og Rondvassbu. Miljødirektoratet har vurdert ett alternativ med bruk av skyttelbuss i perioden 25. juni til 1. september, mellom kl. 07.00-09.00 og mellom kl. 19.00-21.00.

Med erfaringer fra skyttelbuss til Snøheim forventes bruk av skyttelbuss til Rondvassbu å ha en kanalisierende effekt. Miljødirektoratet peker imidlertid på at etablering av skyttelbuss kan forenkle tilgangen til de sentrale delene av Rondane, og gi en økning i antall besøkende i dette området. Miljødirektoratet vurderer at etablering av skyttelbuss til Rondvassbu kan øke forstyrrelsen for villrein i de sentrale delene av Rondane.

MIMIR gjennomførte i 2017/2018 en mulighetsstudie for strekningen Spranget-Rondvassbu. Studien peker på at skyttelbuss inn i sårbare naturområder av mange oppfattes som et brudd med norsk friluftstradisjon, og vurderer både nedlegging av parkeringsplassen uten skyttelbuss og flytting av parkeringsplassen til Mysusæter med skyttelbuss som lite gunstige løsninger fra et næringsperspektiv.

Etter § 35 skal nasjonalparker "sikre en uforstyrret opplevelse av naturen" og det påpekes at ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens bestemmelser er tillatt og bare kan begrenses eller forbys i avgrensede områder dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. Etablering av skyttelbuss til kjernen av en nasjonalpark vil stride mot bestemmelsene i § 35 om opplevelse av uforstyrret natur.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering, og tilrår å ikke tillate skyttelbuss fra Mysusæter og Rondvassbu.

4. Viktige endringer i verneprosessen

Alternativ 1 fra høringen anbefales. Det er foretatt enkelte endringer i vernebestemmelsene etter høringen.

Høringsforslaget inneholdt et generelt forbud mot sykling på strekningen mellom Reinsbommen og Rondvassbu. I forskriften § 3 punkt 5.3 er det tatt inn en bestemmelse som tillater sykling på strekningen i perioden f.o.m. 25. juni t.o.m. 25. august.

Det er videre tatt inn et unntak i § 3 punkt 5.3 for bruk av hest i forbindelse med gjeting og tilsyn med beitedyr.

5. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås endret:

- Forskrift 24.10.2003 nr. 1266. Forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 1, vern av Rondane nasjonalpark, Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Folldal og Stor-Elvdal kommuner, Oppland og Hedmark. Forskrift 24.10.2003 nr. 1270.
- Forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 5, vern av Frydalen landskapsvernområde, Sel, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner, Oppland.

6. Forvaltnings- og budsjettmessige konsekvenser

Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde forvaltes i dag av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre og det foreslås ingen endringer knyttet til forvaltningsmyndighet.

Etter naturmangfoldloven § 50 har grunneiere og rettighetshavere i eiendom som helt eller delvis blir vernet som nasjonalpark, rett til erstatning fra staten for økonomisk tap når vernet fører til at igangværende bruk blir vanskelig. For bruk som trenger tillatelse fra offentlig myndighet, gjelder retten til erstatning bare hvis tillatelse er gitt før det er foretatt kunngjøring om vern etter naturmangfoldloven § 42.

Videre stedsutvikling med parkeringsplass på Mysusæter skal inngå som en viktig del av en helhetlig plan for området, der Sel kommune har ansatt en egen prosjektleder for stedsutviklingen finansiert av staten.

Det er etablert en egen tilskuddsordning som skal bidra til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker for å redusere forstyrrelser i villreinens leveområder.

7. Saksbehandling

Klima- og miljødepartementet ga den 6. november 2025 Miljødirektoratet i oppdrag å utrede og gjennomføre høring på endrede vernebestemmelser i området Tjønnbakken-Spranget-Rondvassbu, i Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsområde. Det ble forutsatt at de ulike alternativene skulle gi mulighet for regulering av allmenn motorferdsel på Tjønnbakkvegen fra Reinsbommen og inn til Spranget, samt mulighet for å regulere annen ferdsel på veistrekingen fra Reinsbommen og inn til Rondvassbu.

Statsforvalteren i Innlandet ble i brev fra Miljødirektoratet datert 25. november 2025 gitt i oppdrag å utrede de to alternativene for endring av vernebestemmelser og verneform. I oppdraget til statsforvalteren heter det: *"For begge alternativer skal Statsforvalteren utrede forbud mot allmenn motorferdsel fra Reinsbommen og inn til Rondvassbu, regulering av annen ferdsel, f.eks. sykling, på strekningen fra Reinsbommen og inn til Spranget, samt forbud mot sykling fra Spranget og inn til Rondvassbu. Utredningen skal gjennomføres etter naturmangfoldlovens kapittel V."*

Tabell 1. Oversikt over verneplanprosess med tidspunkt.

Oppgave	Dato
Oppdrag fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet	6.11.2025
Oppdrag fra Miljødirektoratet til Statsforvalteren i Innlandet	25.11.2025
Oppstartsmelding jf. naturmangfoldlovens § 42	11.12.2025-10.1.2026
Høring jf. naturmangfoldlovens § 43	10.2.2026-12.4.2026
Statsforvalter sin tilråding til Miljødirektoratet	22.4.2026
Miljødirektoratet sin tilråding til Klima- og miljødepartementet	5.5.2026

7.1. Oppstart

Statsforvalteren i Innlandet meldte oppstart for utredningsprosessen den 11. desember 2025. Fristen for å gi innspill til oppstartsmeldingen var 10. januar 2026. Det kom inn 27 innspill. Oppstartsmeldingen ble sendt til direkte berørte parter og tilgrensende eiendommer/interesser, samt lagt ut på Statsforvalterens nettside og annonsert i aviser. I forkant av oppstartsmeldingen gjennomførte Statsforvalteren orienteringsmøter med Sel kommune og nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark. I tillegg fikk Sel fjellstyre, Statskog SF og Tjønnbakkvegen SA tilbud om orienteringsmøter.

7.2. Høring

De to høringsalternativene ble lagt ut på høring 10. februar 2026. Høringen ble sendt til direkte berørte parter og tilgrensende eiendommer/interesser, samt lagt ut på Statsforvalterens nettside og annonsert i aviser. Frist for å gi uttalelse var 12. april 2026. Det kom inn 38 uttalelser.

I høringsfasen har Statsforvalteren gjennomført flere dialogmøter med berørte interesser, samt arrangert et åpent folkemøte. Det vises til møteoversikt i Miljødirektoratets tilråding.

7.3. Konsultasjon med sametinget og reinbeitedistrikt

Området som tilrås i denne verneplanen ligger ikke innenfor samiske reinbeitedistrikt, og saken vurderes ikke å berøre samiske interesser som urfolk. Det er dermed ikke foretatt konsultasjon.

7.4. Merknader til høringsforslagene

7.4.1. Generelle merknader

Sel kommune ser lokal forskrift etter frilufsloven for regulering av parkeringen på Spranget som et foretrukket alternativ, framfor utvidelse av nasjonalparken eller opprettelse av biotopvernområde.

Sel og Heidal Senterparti etterlyser også det samme alternativet, og anmoder KLD ved Miljødirektoratet og Statsforvalteren om å gå i dialog med kommunen om dette. En privatperson etterlyser også lokal forskrift som et alternativ for utredning fra Statsforvalterens side.

Statsforvalterens kommentar Utredning av lokal forskrift for regulering av ferdsel på Spranget inngår ikke i Statsforvalterens oppdrag, og er heller ikke beskrevet som et alternativ for ferdselsregulering under tiltak nr. 47 i tiltaksplanen for Rondane. Strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu er allerede omfattet av to verneforskrifter. Innføring av en tredje forskrift for regulering av ferdsel på denne strekningen vil bli en lite brukervennlig løsning. Statsforvalteren mener at det er behov for kraftigere virkemidler enn den lokale forskriften for å kunne regulere/begrense både motorferdsel og andre ferdselsformer med mål om å gjenopprette villreintrekket.

Sel kommune mener allmennhetens tilgang til Spranget og Rondane vil bli vesentlig svekket, og viser til betydningen av Spranget og tilgangen til fjellet som viktig for livskvalitet og gamle turtradisjoner. Kommunen påpeker at landbruksinteresser og beitenæring ikke må bli skadelidende ved eventuell endring av verneform, og at Sprangbrua må holdes åpen.

Mysusæter og Kampen beitelag påpeker at de er avhengige av tilgang til brua over Ula, for å nå beiteområdene nord for Ula. Det er også enkelte privatpersoner som har påpekt at brua er viktig for både besøkende og transport av ved/forsyninger.

Statsforvalterens kommentar Landbruksinteressene og beitenæring blir ivaretatt i forskriften. Endringen vil ikke påvirke muligheten for å holde Sprangbrua åpen, eller allmennhetens tilgang til fots. Brua over Ula er ikke en del av denne prosessen. Innspillet tas til etterretning.

Flere privatpersoner mener det er unødvendig å fjerne parkeringsplassen på Spranget, at det ikke finnes dokumentasjon for at atkomsten til parkeringen har utgjort et vesentlig problem for villreinen, at dagens forvaltningsregime fungerer, og at enkel tilgang til Rondane via Spranget er viktig for folkehelse og kulturarv. Enkelte mener også at en ved å stenge Spranget svekker grunnlaget for turisme, arbeidsplasser og videre utvikling av lokalsamfunnet. Flere privatpersoner mener også at stengingen av parkeringsplassen er diskriminerende for brukergrupper med nedsatt funksjonsevne eller mobilitet, og at dette kan være i strid med § 6 i Likestillings- og diskrimineringsloven, FNs menneskerettigheter og plikten til universell utforming. Statsforvalteren bes vurdere om stengingen er forholdsmessig, sett opp mot konsekvensene for

tilgjengelighet og inkludering. Enkelte viser også til at friluftsløven sikrer allmennhetens rett til ferdsel i utmark, og at eventuelle innskrenkninger må være nødvendige og forholdsmessige. Det bes også om at effekten av eventuelle tiltak evalueres systematisk før ytterligere restriksjoner innføres.

Statsforvalterens kommentar Kunnskapsgrunnlaget som dokumenterer utviklingen i ferdsel og villreinens bruk av området, er svært omfattende. Statsforvalteren mener det derfor er et godt belegg for de foreslåtte restriksjonene. En del uttalelser hevder at «det ikke finnes dokumentasjon for at atkomsten til parkeringen har utgjort et vesentlig problem for villreinen». Det er umulig å påvise effekter av tiltak fullt ut før de gjennomføres, men vi kan sannsynliggjøre resultater. Det er utviklet statistiske scenarioanalyser for arealinngrep. En reduksjon av ferdselen til og fra Spranget vil etter denne analysen ha god effekt, men også farget av andre forstyrrelseskilder i nærområdet som hytter med tilhørende infrastruktur.

Friluftsløven § 19 slår fast at utøvelse av allemannsretten etter loven gjelder med de begrensninger som følger av annen lovgivning eller av forskrifter gitt i medhold av lov.

Enkelte privatpersoner mener det er behov for å utrede andre påvirkningsfaktorer og tiltak før det tas en beslutning, og mener denne prosessen har låst seg til at det er ferdsel og infrastruktur som har endret reinens trekkemønster.

Statsforvalterens kommentar Det er mange faktorer som påvirker villreinen, ikke bare menneskelig ferdsel. Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlaget med hensyn til ferdsel og villreinens områdebruk, og villreinens kritisk dårlige tilstand, er et godt faggrunnlag for foreslåtte tiltak.

DNT Oslo og omegn peker på at dersom flere vil telte på veien inn til Rondvassbu, kan dette undergrave effekten av saneringen av parkeringsplassen. Enkelte privatpersoner mener at nedleggingen av Spranget vil føre til mer forsøpling og slitasje. Enkelte mener det også vil føre til flere redningsaksjoner.

Statsforvalterens kommentar Effekten av de foreslåtte ferdselsrestriksjonene må overvåkes, og det må vurderes om det er behov for ytterligere reguleringer. Oversikten over de ulike brukerne og brukerinteressene i området anses likevel som god, og Statsforvalteren mener den foreslåtte innstrammingen i stor grad forventes å redusere ferdselen både rundt Spranget, langs veien inn til Rondvassbu og i området ut fra Rondvassbu.

Miljødirektoratets kommentar til generelle merknader

Sel kommune sendte i 2025 på høring «*forslag til forskrift om atferdsregler og parkering på og ved Tjønnebakkvegen ved Reinsbommen og på Spranget*». Kommunen foreslår med hjemmel i friluftsløvens § 15 forskrift om atferdsregler og parkering. I kommunens vurdering fremgår blant annet følgende "Mange har reist langt for å komme til Spranget og Rondane, og det overnattes blant annet i bobiler på parkeringsplassen. Parkeringsplassen på Spranget er ikke tilrettelagt med toalettfasiliteter. Kommunedirektøren mener overnatting i bobiler, telt og lignende skal skje på

Mysusæter der det er lagt til rette med toalett. For å flytte overnattningen fra Spranget og ned til Mysusæter, foreslår kommunedirektøren at de samme retningslinjene som foreslås på Spranget også foreslås ved Reinsbommen.»

Direktoratet tolker at de foreslåtte bestemmelsene er utarbeidet med sikte på sanitærforhold og ikke av hensyn til villrein. Forskriften begrenser ikke motorferdsel eller bruk av sykkel mellom Reinsbommen til Rondvassbu. Etter Miljødirektoratets vurdering vil den foreslåtte lokale forskriften ha liten og trolig ingen betydning for gjenoppretting av villreintrekket mellom Reinsbommen og Rondvassbu.

I tråd med verneforskrift for Rondane nasjonalpark er vedlikehold av eksisterende innretninger tillatt, og Sprangbrua kan vedlikeholdes. Det vises ellers til Statsforvalterens sin kommentar.

Miljødirektoratet anser det ikke som ulovlig diskriminering etter likestillings- og diskrimineringsloven § 6 at parkeringsplassen stenges. Etter likestillingsloven § 17 har offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten plikt til universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjoner. Det innebærer ingen plikt til å ha fysisk tilrettelegging i naturen og er dermed ikke til hinder for at parkeringsplassen fjernes.

Forslaget innebærer ikke et forbud mot allmenn ferdsel til fots, men regulering av ulike ferdselsformer. Slike reguleringer har hjemmel i naturmangfoldloven § 34 og § 35, og går foran friluftsløven, jf. friluftsløven § 19. Alle reguleringer i verneområdet vurderes ut fra verneformålet og andre hensyn.

Kunnskapsgrunnlaget om villrein og påvirkningsfaktorer vurderes som godt. Langvarig forskning har gitt god kunnskap om villrein generelt og spesifikt for Rondane villreinområde. Villrein påvirkes av en rekke ulike faktorer og langsiktig bevaring av villrein i Rondane vil avhenge av flere tiltak. Det er utarbeidet egen tiltaksplan for Rondane villreinområde, hvor regulering av ferdsel mellom Reinsbommen og Rondvassbu er ett av tiltakene. Flere parter påpeker at eventuelle innskrenkninger må være nødvendige og forholdsmessige og vurderes opp mot konsekvenser for tilgjengelighet, folkehelse, lokalt næringsliv og etablert bruk.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Forslaget følger av tiltaksplanen for Rondane villreinområde, som gir en samlet oversikt over prioriterte tiltak som skal bedre tilstanden for villreinen. Formålet er å redusere ferdselen ved og rundt Spranget for å gjenopprette villreintrekket forbi Rondanemassivet, som er nødvendig for å bedre tilstanden for villreinen i Rondane villreinområde. Det vises til nærmere beskrivelse av bakgrunn for forslaget i kapittel 2 og til tiltaksplanen for Rondane villreinområde. Departementet vurderer ikke at forslaget er uforholdsmessig sett opp mot hensynet til villreinen og behovet for å redusere ferdselen og forstyrrelse i trekkområdet.

Sel kommune vedtok 26. juni 2026 en lokal forskrift med hjemmel i friluftsløven om atferdsregler og parkering på og ved Tjønnbakkvegen, ved Reinsbommen og på Spranget. Sel kommune med flere mener at den lokale forskriften bør benyttes i stedet for regulering gjennom verneforskrift. Etter gjeldende verneforskrift for Frydalen landskapsvernområde er allmenn motorferdsel tillatt fra Reinsbommen til Spranget i perioden fra 15. juni til 1. november. Kommunens nye forskrift avgrenser perioden fra 18. juni til 10. oktober. Forskriften innfører også nattestenging av Spranget i tidsrommet fra kl. 06.00 til kl. 23.00. Den lokale forskriften innebærer dermed en viss innskrenking i motorferdselen og parkeringsmulighetene på Spranget sammenlignet med tidligere.

Klima- og miljødepartementet vurderer imidlertid at det fortsatt må forventes et stort antall besøkende som parkerer på Spranget for dagsturer i perioden hvor motorisert ferdsel er tillatt etter den lokale forskriften. Data fra GPS-undersøkelser av villrein viser at villreinen helst trekker over veier på dagtid. Nattestenging forventes å ha begrenset effekt så lenge reinen opplever å bli betydelig forstyrret på dagtid.

Klima- og miljødepartementet vurderer med dette at kommunens lokale forskrift ikke sikrer tilstrekkelig effekt for villreinen, og slutter seg til Statsforvalterens og Miljødirektoratets vurdering av behovet for kraftigere tiltak, jf. også tiltaksplan for Rondane. Klima- og miljødepartementet vurderer at fjerning av Spranget parkeringsplass og et tilhørende varig forbud mot allmenn motorferdsel hele døgnet på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu er nødvendig for å legge til rette for at villreinen kan gjenoppta trekket. På denne måten kan det skje en utveksling mellom dagens isolerte bestander og reinen kan få tilgang til viktige funksjons- og beiteområder. Klima- og miljødepartementet tilrår at et generelt forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu reguleres i verneforskriften for området.

Klima- og miljødepartementet er enig i at forslaget vil redusere tilgjengeligheten til området. Klima- og miljødepartementet forventer at stedsutviklingsprosjektet kan bidra til alternative tilbud og avbøte konsekvensene av å stenge Spranget, både for brukere av området og lokal verdiskaping. Utviklingen i området med eventuelle nye ferdsels- og besøksmønstre må overvåkes, og om nødvendig følges opp med tilpassede tiltak.

Klima- og miljødepartementet viser videre til at DNT Oslo og Omegn har sluttet seg til forslaget om å flytte parkeringen fra Spranget til Mysusæter. Forslaget medfører ingen begrensning i forhold til dagens praksis for nødvendig motorisert ferdsel knyttet til næringsutøvelse for DNT-Rondvassbu eller beitenæring. Klima- og miljødepartementet slutter seg ellers til Miljødirektoratets vurderinger av øvrige omtalte forhold.

7.4.2. Saksbehandling og prosess

Sel kommune, Sel og Heidal Senterparti, Sel fjellstyre og flere privatpersoner etterlyser en konsekvensutredning for tiltaket, og mener høringsforslaget ikke belyser konsekvensene for berørte aktører og brukergrupper tilstrekkelig, og er i strid med saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven §§ 41-43. Statsforvalteren bes gjennomføre en konsekvensutredning som omfatter reiseliv, næringsliv, dagens ferdselsmønstre, endring i folks bevegelsesmønstre ved stenging av Spranget, konsekvenser for veieiere og lokalbefolkning, samt utrede alternative tiltak

til stenging av parkeringsplassen. Enkelte privatpersoner mener også at konsekvensene av flyvåpenets aktivitet, klimaendringer og predasjon fra rovdyr på villrein må utredes.

Fra privatpersoner påpekes også at det er for lite kunnskap om hvem som bruker parkeringsplassen på Spranget og hvordan bruken er. Enkelte privatpersoner mener det er vanskelig å ta stilling til de to alternativene når konsekvensene ikke er tilstrekkelig utredet, og at gjennomføring av tiltaket uten ytterligere utredning vil være i strid med naturmangfoldloven § 9, at det ikke foreligger dokumentasjon som sannsynliggjør at tiltaket vil gi den tilsiktede effekten, jf. naturmangfoldloven § 8, at det mangler helhetsvurdering av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 10 og at det mangler vurdering av alternative tiltak, jf. naturmangfoldloven § 12. Det pekes også på at det er begått saksbehandlingsfeil i forhold til forvaltningsloven § 17, da tidsperioden mellom høringsfrist og tilrådingsfrist ikke gir reell mulighet til å vurdere og innarbeide høringsinnspill, og at manglende forholdsmessighet og manglende utredning av konsekvenser for lokalt næringsliv og arbeidsplasser, samt turisme og utvikling på Mysusæter svekker beslutningsgrunnlaget.

Sel kommune, Sel og Heidal senterparti og enkelte privatpersoner mener prosessen bærer preg av hastverk, og at Statsforvalteren har lagt opp til for korte frister for innspill. Kommunen mener dette går ut over saksbehandlingen og demokratiske prosesser, og enkelte privatpersoner ber om at tiltaket stoppes i påvente av en grundig konsekvensutredning, og at prosessen gis tid til reell medvirkning.

Nasjonalparkstyret for Rondane og Dovre nasjonalpark vurderer at høringsforslaget faller innenfor rammen av tiltak nr. 47 i tiltaksplan for Rondane villreinområde, og at saksbehandling, kunngjøring og høring er gjennomført etter bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 41-43.

Statsforvalterens kommentar Tiltaket omfattes ikke av konsekvensutredningsforskriften da arealet som endrer vernestatus er for lite. Statsforvalteren har lagt opp til å belyse konsekvensene i verneplanprosessen, samt få innspill fra høringspartene om konsekvenser som ikke er beskrevet. I møter med berørte interesser er det også diskutert virkninger av de foreslåtte tiltakene. Statsforvalteren har konkludert med at kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8 når det gjelder villrein i dette området som godt. Naturmangfoldloven § 9 sier at mangel på kunnskap ikke skal brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å foreta tiltak med bakgrunn i manglende kunnskapsgrunnlag. Statsforvalteren ser ikke at naturmangfoldloven taler for å avvende situasjonen for villrein mer enn det som allerede er gjort. Hvordan folk vil bruke og ferdes i området, samt eventuelle ringvirkninger for næringslivet som er vanskelige å forutse, krever overvåking i framtida.

Prosesen har fulgt saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven § 41-43 med påkrevde tidsfrister, blant annet to måneders høringsfrist. Nasjonalparkstyret har også kommet til denne konklusjonen i sin behandling av høringsforslaget. Statsforvalteren er enig i at tidsfristen mellom høring og tilråding er kort, men med tanke på det omfattende arbeidet som ble gjennomført i forkant, i forbindelse med tiltaksplan for Rondane villreinområde, samt underveis i denne verneprosessen, mener Statsforvalteren at den er forsvarlig.

De mest åpenbare konsekvensene er knyttet til det økonomiske grunnlaget for Rondvassbu. For det øvrige reiselivet er det vanskeligere å beskrive konsekvensene. Tidligere arbeider som berører dette temaet, som Besøksstrategi for Rondane nasjonalpark (2015) og NINA rapport 1013 Villrein og ferdsel i Rondane – Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009–2014 av 2015, gir ikke endelige konklusjoner. Sistnevnte rapport peker på store muligheter for næringsutvikling på Mysusæter ved en flytting av parkeringsplassen fra Spranget og ned til Mysusæter, dette ut fra en analyse av de konkrete brukerne av parkeringsplassen i denne tidsperioden. Dersom Spranget fjernes som stopp, parkering og informasjonspunkt vil Mysusæter få en klarere og mer definert rolle som stopp og endepunkt for biltrafikk, og bli et nytt startpunkt for turer ut fra Mysusæter og eventuell ferdsel videre innover fjellet. Dette gir Mysusæter muligheter til å kunne rendyrkes mer som et servicepunkt enn det har vært fram til i dag.

Når det gjelder konsekvenser for veieiere, blir det ingen endring i eierforhold. Statskog SF vil fortsatt være grunneier. Flytting av parkering til Mysusæter vil gi mindre bominntekter for Tjønnbakkvegen SA, men samtidig vil mindre biltrafikk kunne gi redusert behov for veivedlikehold. Gjennom arbeidet med Meld. St. 18 (2023-2024), kvalitetsnormen for villrein og tiltaksplanen for Rondane villreinområde, er det gjort grundige vurderinger av ulike tiltak, også for området på Spranget. Resultatet av disse arbeidene er blant annet tiltak 47 i tiltaksplanen for Rondane villreinområde, hvor det er vedtatt at Spranget parkeringsplass skal legges ned. Gjennom NINA sine scenarioanalyser er det godt begrunnet at stenging av parkeringsplassen og ferdselsrestriksjoner i dette området vil være svært viktig for å bedre tilstanden for villreinen i Rondane. Så lenge rovviltbestandene forvaltes i henhold til politisk fastsatte bestandsmål, ser Statsforvalteren ikke grunn til å utrede konsekvensene av dette ytterligere. Gjenopprettelse av tidligere trekkpassasjer kan være viktig for å motvirke de negative effektene av klimaendringer.

Miljødirektoratets kommentar til saksbehandling og prosess

Verneprosessen har fulgt den saksgang med tidsfrister som går frem av naturmangfoldloven. Det var kort tid mellom høringsfrist og Statsforvalteren sin tilråding. Loven setter imidlertid ikke krav om minimum saksbehandlingstid for arbeid med tilråding og det vises til Statsforvalteren som mener tidsfristen er forsvarlig. Miljødirektoratet vil påpeke at det gjennom oppstartsmelding og i høringsperioden er mottatt innspill, blant annet gjennom dialogmøter. Dette har gjort det mulig å vurdere saken løpende gjennom hele verneplanprosessen.

Noen parter påpeker at det mangler vurdering av alternative tiltak. Miljødirektoratet vil her vise til tiltaksplan for Rondane villreinområde hvor tiltak er vurdert og til vurdering av ulike alternativer i direktoratets tilråding.

Noen parter mener høringsforslaget ikke i tilstrekkelig grad belyser konsekvensene for berørte parter og det bes om konsekvensutredning av tiltaket. Tiltaket omfattes ikke av konsekvensutredningsforskriften da arealet som endrer vernestatus er for lite. Gjennomføring av verneplanprosess etter naturmangfoldloven §§ 41-43 innebærer at konsekvenser utredes i tråd med forvaltningslovens § 37. Verneplanprosessen i sin helhet skal belyse konsekvensene,

herunder gjennom høringsinnspill fra ulike høringsparter. I høringen har Statsforvalter særskilt bedt om innspill på *"om det er brukerinteresser eller virksomheter som er beskrevet som blir eller kan bli berørt av de foreslåtte endringene i de to alternativene, i så fall hvilke interesser, og hva er konsekvensene av dem"*. Mottatte innspill følger vedlagt og er oppsummert og vurdert i tilrådingen.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Til grunn for forslaget ligger målene i Meld. St. 18 (2023–2024) *Ein forbetra tilstand for villrein*, faglige vurderinger og utredninger fra arbeidet med kvalitetsnormen for villrein og tiltaksplanen for Rondane, samt forskningsbasert kunnskap om villrein og påvirkning fra ferdsel.

Tiltaket er prioritert i tiltaksplanen. Tiltaksplanen bygger på et grundig faggrunnlag, samt brede innspills- og medvirkningsprosesser, og gir en samlet prioritering av tiltak som skal bidra til å styrke villreinens levevilkår ved å balansere den totale samlede aktiviteten i villreinområdene opp mot målet om en robust villreinbestand.

Verneprosessen er gjennomført etter reglene i naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen. Statsforvalteren har videre gjennomført dialogmøter, folkemøte og utredning av to ulike alternativer for vern.

Klima- og miljødepartementet vurderer at saken er godt belyst og at det foreligger et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

7.4.3. Generelle merknader til brukerinteresser og konsekvenser for disse

Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark mener landbruksinteressene ikke blir nevneverdig skadelidende ved de foreslåtte endringene i alternativ 1, og eller at forslaget vil gi nevneverdige konsekvenser for andre forhold.

NJFF Oppland anser ikke at forslaget vil ha vesentlige konsekvenser for deres brukergrupper, med de muligheter og restriksjoner som er foreslått.

Innlandet fylkeskommune kommenterer at de ikke er kjent med andre brukerinteresser i området enn de som allerede er beskrevet i høringsforslaget.

Enkelte privatpersoner mener høringsutkastet gir en god beskrivelse av de ulike brukerinteressene, mens andre mener høringsutkastet blant annet mangler omtale av deltidsinnbyggerne/hytteieerne i området, brukerne av Spranget og bruken av vidda. Det påpekes at det for deltidsinnbyggerne ikke nødvendigvis er selve parkeringsplassen som er viktig, men adkomsten til toppen av bakken og randsonen til nasjonalparken. Det påpekes at interessene til deltidsinnbyggerne ikke er vektlagt når det kommer til vurdering av avbøtende tiltak.

Flere privatpersoner mener at det ikke vil være realistisk for folk flest å komme seg inn i nasjonalparken til fots med avstanden fra Mysusæter.

Statsforvalterens kommentar Målet er å kanalisere ferdselen fra alle brukergrupper til utkantene av villreinområdet, og å begrense ferdsel i sentrale deler. Deltidsinnbyggere/hytteiere er en del av kunnskapsgrunnlaget for statsforvalterens tilråding, på lik linje med andre brukergrupper.

Miljødirektoratets kommentar til brukerinteresser og konsekvenser for disse

Miljødirektoratet registrerer at flere høringsinstanser påpeker at brukerinteresser er godt beskrevet i høringsforslaget, og at det for landbruksinteresser og interessene til NJFF-Oppland ikke vil være vesentlige konsekvenser. Når det gjelder brukerinteresser knyttet til deltidsinnbyggere/hytteiere mv., er de mottatte innspill vurdert som del av denne tilrådingen.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at det gjennom høringen av verneforslaget og arbeidet med tiltaksplan er innhentet innspill som belyser de ulike interessene og konsekvensene, og at disse er tatt med i den samlede vurderingen av endelig forslag til endret vern. Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

7.4.4. Verneformer og -alternativer

Villreinutvalget i Rondane Nord, nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark, Vulufjell fjellstyre, Sel fjellstyre, Sør-Fron kommune, Villreinnemda for Rondane og Sølnekletten, NJFF Oppland, Sel arbeiderparti, Bevar villreinen i Rondane, La villreinen leva! veglaget Storulvegen, DNT Oslo og omegn og flere privatpersoner støtter alternativ 1 som verneform. Det pekes på at nasjonalpark er en godt innarbeidet verneform med stor aksept lokalt og nasjonalt, og at denne verneformen gir større helhet, bedre arrondering av verneområdet, et enklere regelverk å forholde seg til og en enklere og mer forutsigbar forvaltning.

Sel fjellstyre understreker at endringene ved alternativ 1 må sikre beitenæringens rettigheter, lokalbefolkningens tilgang, reiselivets behov og en helhetlig forvaltning av villrein.

Sør-Fron kommune mener det er viktig at dagens forvaltningsregime for resten av Frydalen landskapsvernområde videreføres, og fortsatt gir rom for landbruksdrift og bruk av utmarksressurser innenfor rammene av landskapsvernet.

Sel kommune og Sel og Heidal Senterparti anbefaler alternativ 1, dersom prosessen konkluderer med ett av de to skisserte alternativene, men foretrekker lokal forskrift for ferdselsregulering framfor de to alternativene i høringsforslaget.

Sel og Heidal senterparti fraråder alternativ 2.

Innlandet fylkeskommune anser alternativ 1 som likeverdig med alternativ 2.

Kampen og Mysusæter beitelag foretrekker revidering av forskriften for Frydalen landskapsvernområde framfor et biotopvern.

Enkelte privatpersoner anbefaler at alternativ 2 velges framfor alternativ 1, og viser til at naturmangfoldloven § 12. Mener biotopvern gir adgang til presise, artsspesifikke reguleringer rettet direkte mot villreinens funksjonsområder, muliggjør målrettede tiltak i definerte perioder, gir større fleksibilitet enn nasjonalparkvern og reduserer risikoen for unødvendig inngripen i etablert og tradisjonell ferdsel, som ikke er dokumentert skadelig.

Enkelte privatpersoner mener at tiltak for å bedre villreinsituasjonen bør innføres gradvis og med de mildeste virkemidlene først, og er kritisk til alternativ 1. De mener at mindre tilgjengelighet vil føre til lavere interesse for naturen, færre besøkende og negative økonomiske konsekvenser for hytteiere og lokalsamfunn, og at for strenge restriksjoner kan virke mot sin hensikt.

Enkelte privatpersoner ber om at det alternativet som best ivaretar lokalbefolkningens muligheter til å bruke Rondane som friluftsområde blir valgt.

Statsforvalterens kommentar Forslagene til tiltak som medfører restriksjoner er like i de to alternativene, herunder for beitæringen.

Miljødirektoratets kommentar til verneformer og alternativer

Miljødirektoratet viser til kapittel **Feil! Fant ikke referanseilden.** i direktoratets tilråding for vurdering av høringsalternativene.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet registrerer at alternativ 1 er gitt bredest støtte blant høringsinstansene. Departementet vektlegger, i tråd med hovedvekten av høringsinnspillene og direktoratets tilråding, at området naturlig inngår som en del av Rondane nasjonalpark. Alternativ 1 vurderes å være den mest hensiktsmessige løsningen for både brukere og forvaltning. Klima- og miljødepartementet tilrår høringsalternativ 1, med justering av vernebestemmelsene knyttet til sykling.

7.4.5. Generelle merknader til forskriftene

Villreinnemnda i Rondane og Sølnekletten mener at dersom alternativ 1 blir valgt, må det gjøres en endring i verneforskriften for Rondane nasjonalpark om at motorferdsel i forbindelse med drift av Rondvassbu må begrenses til et absolutt minimum for å sikre nødvendig drift. Det samme må også presiseres i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, dersom alternativ 2 velges.

Statsforvalterens kommentar Statsforvalteren ser at en slik presisering i verneforskriften kunne vært hensiktsmessig, men anser likevel at med utvidelse av verneformålet til å inkludere villreinsens trekkveier ligger det en føring om at forvaltningsmyndigheten ikke kan gi flere dispensasjoner enn det som er strengt nødvendig i dette området.

Kampen og Mysusæter beitelag mener det må spesifiseres i detalj hvilke unntak og bestemmelser som vil gjelde for beitenæring i det berørte området.

Statsforvalterens kommentar Det er en forutsetning i oppdraget at beitelaget skal ha mulighet for å bruke motorkjøretøy på linje med dagens praksis inn til Spranget. Det er derfor tatt inn et unntak for kjøring i samband med tilsyn til Spranget. Beitelaget må søke om dispensasjon til nasjonalparkstyret for kjøring videre inn til Rondvassbu i særlige tilfeller, slik som det gjøres i dag.

La villreinen leva! støtter Rondane-Dovre nasjonalparkstyre sitt forslag om endring i § 3 pkt. 5.2 i verneforskriften for Rondane nasjonalpark. Nasjonalparkstyret foreslo i sitt innspill til oppstart av verneplanprosessen at pkt. 5.2 i § 3 endres slik at kun tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger er tillatt uten søknad, og at alle former for organisert og/eller kommersiell turvirksomhet pålegges ordinær søknadsplikt i henhold til gjeldende retningslinjer for organisert ferdsel.

Statsforvalterens kommentar Statsforvalteren er enig i behovet for en slik presisering, men denne endringen er ikke en del av dette oppdraget, og må derfor høres i en egen prosess. Miljødirektoratet har fokus på bestemmelser om ferdsel i verneområder, og er orientert om dette konkrete forslaget fra nasjonalparkstyret.

Miljødirektoratets kommentar til generelle merknader til forskriftene

Miljødirektoratet har mottatt innspill fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre knyttet til tradisjonell turvirksomhet og organisert ferdsel. Innspillet går ut over forslag 47 i tiltaksplan for Rondane villreinområde og inngår ikke som del av oppdraget på å utrede endring av vernebestemmelsene i tilknytning til Spranget. Forslaget vil kreve ny høringsprosess og har ikke vært utredet som del av denne verneplanprosessen.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

7.4.6. Ferdselsrestriksjoner og konsekvenser

Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark mener at høringsforslaget ikke vil legge hindringer for allmennhetens «anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv».

Vulufjell fjellstyre og Bevar villreinen i Rondane mener at et sykkel- og motorferdselforbud fra Tjønnbakken til Rondvassbu er nødvendig for å ivareta villreinstammen i Rondane Nord.

Privatpersoner mener at de foreslåtte tiltakene er unødvendig inngripende, og foreslår heller justering i dagens stengingsperiode, tidsavgrenset regulering i sårbare perioder eller dynamisk regulering ut fra hvor reinen befinner seg.

Innlandet fylkeskommune viser til diskusjonen om at totalforbud mot sykling er inngripende, og praksis for å regulere sykling i andre verneområder. Fylkeskommunen peker samtidig på at tiltakene som iverksettes må sikre en reell forbedring av villreinens trekkpassasjer, uten at effekten undergraves av økt sykling.

Statsforvalterens kommentar Det er godt dokumentert at ferdselen slik den er tillatt i dag har fått store konsekvenser for villreinen, og må begrenses for at villreintrekket skal gjenopptas. Det å gjenopprette trekket ved Rondanemassivet vil være helt avgjørende for å kunne bedre tilstanden for Rondane villreinområde. Ferdselsregistreringer fra 1. juli til 1. oktober 2024 viste over 26 000 passeringer på veien mellom Spranget og Rondvassbu. Middelverdien var 281 passeringer per dag i denne perioden. Når reinen opplever 220 passeringer eller mer som en fullstendig barriere, burde en fra et villreinfaglig ståsted ideelt sett innført restriksjoner også på annen menneskelig ferdsel enn det som denne tilrådingen omfatter. Statsforvalteren deler derfor ikke oppfattelsen om at et sykkelforbud på strekningen er «unødvendig inngripende», og dette er nærmere utdypet under avsnittet om sykling nedenfor. Det er en kort strekning forbudet vil gjelde for, og dette er på en svært viktig trekk-korridor for villrein. Det finnes mange andre veier i området som er egnet for tursykling.

Miljødirektoratets kommentar til ferdselsrestriksjoner og konsekvenser

Forbud mot sykling vil kunne oppleves som inngripende for brukere i området Mysusæter-Rondvassbu. Samtidig er Rondane villreinområde med bakgrunn i funksjonelle trekkpassasjer klassifisert å ha dårlig tilstand. Trekkpassasjer har stor betydning for reinens arealbruk og dermed også tilstand. For langsiktig bevaring av villrein i Rondane vurderes det som nødvendig å bedre tilstanden, dette er også i tråd med Stortingets behandling av villreinemeldingen, inkludert mål om stanse negativ utvikling for villrein innen 2030. Miljødirektoratet vurderer derfor ikke forbud mot sykling som unødvendig inngripende, men som ett nødvendig tiltak for langsiktig bevaring av villrein i Rondane.

Når tiltak skal gjennomføres bør de med en viss grad av sikkerhet gi en bedre tilstand for villrein. Dette betinger at reduksjonen av forstyrrelser er tilstrekkelig til at villreinen gjenopptar trekket. Resultatet av mindre restriksjoner kan være at det legges begrensninger på friluftslivet, uten at det gir effekt på villreintrekket.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Det er godt dokumentert at ferdselen slik den i dag er på Spranget har fått store konsekvenser for villreinen. Å gjenopprette villreintrekket forbi Rondanemassivet er vurdert å være det viktigste tiltaket for å bedre forholdene og tilstanden for villreinen i Rondane. Skal villreintrekket kunne gjenopptas, må ferdselen i området ved og rundt Spranget reduseres. Klima- og miljødepartementet vurderer at foreslåtte vernebestemmelser er nødvendig, og vil bidra til dette. Når det gjelder sykling vises det til punkt under.

7.4.7. Motorferdsel

Villreinutvalget for Rondane, Sel arbeiderparti og Vulufjell fjellstyre nord støtter forbud mot motorisert ferdsel på strekningen Tjønnbakken-Rondvassbu. Det oppfordres til flerårige dispensasjoner, tilsvarende dagens praksis, for å ivareta beitenæringen og næringsutøvelse for DNT-Rondvassbu.

Bevar villreinen i Rondane mener det samme forbudet mot motorferdsel som gjelder i nasjonalparken i dag, også må gjelde for strekningen Tjønnbakken-Rondvassbu.

Enkelte privatpersoner foreslår at Reinsbommen er åpen fra 1. juli til 10. august, med forbud mot ferdsel mellom Spranget og Rondvassbu kl. 22.00-07.00.

Statsforvalterens kommentar Viser til Statsforvalterens generelle kommentar knyttet til stenging av Spranget og forbud mot motorferdsel og sykling ovenfor. GPS-data viser at simler trekker bort fra vei ved mye forstyrrelse. Tiltak som kun reduserer én forstyrrelsesfaktor vil derfor ha begrenset effekt når andre forblir uendret. Det er også vist gjennom GPS-data og studier av villreinens arealbruk at villreinen kan unngå områder den har opplevd som barrierer tidligere, selv når det ikke er ferdsel der. Dersom en skal tillate motorferdsel og/eller sykling deler av døgnet eller i bestemte perioder, kan dette derfor bidra til at reinen i større grad holder seg unna området enn om ferdselstrykket tas bort i sin helhet. Hvorvidt reinen vil trekke under nattestenging vil også komme an på vindretningen, og andre forhold som den totale ferdselen på dagen og hvor risikovillig villreinen er. Statsforvalterens vurdering er derfor at det å åpne for motorferdsel og/eller sykling deler av døgnet eller i bestemte perioder vil uthule målet med ferdselsreguleringen i dette området.

Villreinnemnda i Rondane og Sølnekletten mener at dersom alternativ 1 blir valgt, må det gjøres en endring i verneforskriften for Rondane nasjonalpark om at motorferdsel i forbindelse med drift av Rondvassbu må begrenses til et absolutt minimum for å sikre nødvendig drift.

La villreinen leva! mener også at motorferdsel i forbindelse med driften av Rondvassbu bør strammes inn.

Statsforvalterens kommentar Endringsforslaget har ikke vært på høring, og må derfor ses nærmere på i en eventuell forskriftsendring senere. Statsforvalteren ser imidlertid at en slik presisering i verneforskriften kunne vært hensiktsmessig. Statsforvalteren anser likevel at med utvidelse av verneformålet til å inkludere villreinens trekkveier ligger det en føring om at forvaltningsmyndigheten ikke skal gi flere dispensasjoner enn det som er strengt nødvendig i dette området.

Miljødirektoratets kommentar til motorferdsel

Data fra GPS-undersøkelsene på villrein viser at villreinen helst trekker over veier på dagtid. Nattestenging vurderes derfor å ha begrenset effekt så lenge reinen opplever å bli forstyrret på dagtid. Det vises videre til Statsforvalter sine vurderinger i kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.** og vurdering av alternativer i kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.** i direktoratets tilråding.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Dagens motorferdsel til Spranget generer stor ferdsel og forstyrrelse for villreinen. Det er godt dokumentert at det på aksene Mysusæter–Spranget–Rondvassbu med dagens parkeringsplass, ferdsel og aktivitet har oppstått en barriere for villreinens tidligere trekk. Konsekvensene for villreinen er store ved at populasjonen i Rondane Nord nå er delt i to delbestander uten utveksling, og der begge bestandene har mistet tilgang til viktige funksjons- og beiteområder.

Parkeringsplassen på Spranget skal saneres. Et forbud mot allmenn motorferdsel som gjelder på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu er nødvendig for en helhetlig løsning for området med tilstrekkelig effekt for villreinen. Tiltaket vurderes samlet sett nødvendig for å redusere ferdselstrykket, og å gjenopprette trekkmulighetene for villreinen. Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering om at nattestenging ikke forventes å redusere forstyrrelsene tilstrekkelig.

Forslaget medfører ingen begrensning i forhold til dagens praksis for motorisert ferdsel knyttet til næringsutøvelse for DNT-Rondvassbu og beitenæring.

Det vises også til departementets vurderinger under kapittel 7.4.1.

7.4.8. Sykling

Villreinutvalget for Rondane nord, Vulufjell fjellstyre, Bevar villreinen i Rondane og La villreinen leva! støtter forbud mot sykling på strekningen Tjønnbakken-Rondvassbu.

DNT Oslo og omegn ber om at det utredes og vurderes om det skal være anledning til å sykle til Rondvassbu når turisthytta er åpen om sommeren.

Flere privatpersoner mener at sykkelforbudet er svært inngripende for lokalbefolkningen, og ber om at sykling blir tillatt som i dag. Det er i tillegg flere forslag om å heller regulere perioden hvor sykling tillates. Enkelte foreslår at sykling tillates i perioden 20. juni til 10. september, mens andre foreslår at Reinsbommen er åpen fra 1. juli til 10. august, med forbud mot all ferdsel mellom Spranget og Rondvassbu kl. 22.00-07.00.

Sel Arbeiderparti foreslår at det åpnes for sykling i perioden 25. juni til 1. september, eventuelt med en tidsregulering. Dette begrunnes med allmennhetens tilgang til fjellet og behovet for at tiltakene ikke blir mer inngripende enn nødvendig. Effekten av sykling bør overvåkes og vurderes løpende.

Mysusæter Vel mener også det er viktig å kartlegge omfanget av sykling når parkeringsplassen stenges og sykkelutleien på Spranget legges ned.

Sel fjellstyre, Sel kommune og Mysusæter Vel mener at sykling fortsatt bør være tillatt på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu.

Sel Arbeiderparti foreslår følgende endring i verneforskrift for Rondane nasjonalpark § 5.8 *Kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning er forbudt på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu. Sykling begrenses til perioden fra 25/6 og til 1./9, og forutsetter at sykkelutleie skjer på Mysusæter.*

Mysusæter Vel og enkelte privatpersoner etterlyser en vurdering av hvor forstyrrende sykling er, sammenlignet med ferdsel til fots. Privatpersoner etterlyser også en redegjørelse for hvilken forventet effekt et forbud mot sykling vil gi, samt hvordan effekten skal måles og evalueres.

Mysusæter vel foreslår følgende formulering i pkt. 5.8: *Kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning er forbudt på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu.*

Sel Arbeiderparti forutsetter i sitt høringsinnspill at sykkelutleie flyttes til Mysusæter, og også Sel kommune og flere privatpersoner peker på at sykkelutleie kan flyttes dit. Andre mener at tilbudet om å leie sykkel bør legges ned, og at det kun tillates bruk av egen sykkel for å redusere det totale ferdselstrykket fra sykling. Flere privatpersoner mener at når sykkelutleien avvikles eller flyttes, vil dette naturlig begrense sykkeltrafikken, og det vil ikke være behov for et totalforbud mot sykling.

Private hytteeiere/tidligere styremedlemmer i Mysusæter vel mener det bør være mulig med sykling i et tidsvindu på sommeren 1. juli-15. august, mellom kl. 08-20.

Privatpersoner peker på at en oppgradering av sykkeltilbudet rundt Furusjøen kan avlaste sykkeltrafikken innover fjellet.

Statsforvalterens kommentar Sykling bidrar til stor ferdsel til og i de sentrale delene av fjellområdet. Det totale ferdselstrykket må ned. Å forby sykling på denne ene utvalgte strekningen, vil være et effektivt tiltak i så måte. Statsforvalteren ser at det er delte meninger om sykling. Flere tar til orde for at et totalt sykkelforbud er for inngripende. Statsforvalteren har derfor vurdert om det kan åpnes for sykling i et tidsvindu i deler av sommersesongen. Enkelte foreslår også at sykling kun begrenses til visse tider på døgnet. Det er vist gjennom GPS-data og studier av villreinsens arealbruk at villreinen kan unngå områder den har opplevd som barrierer tidligere, selv når det ikke er ferdsel der. Dersom sykling tillates deler av døgnet eller i bestemte perioder, kan dette derfor bidra til at reinen i større grad holder seg unna området enn om ferdselstrykket fra sykling tas bort i sin helhet. Hvorvidt reinen vil trekke under nattestenging vil også komme an på værforholdene, spesielt vindretningen, og andre forhold som for eksempel den totale ferdselen på dagen og hvor risikovillig villreinen er. Statsforvalterens vurdering er derfor at

det å åpne opp for sykling deler av døgnet eller i bestemte perioder vil uthule målet med ferdselsreguleringen. I denne vurderingen har Statsforvalteren, i tillegg til å benytte eksisterende kunnskap fra forskningsrapporter, også innhentet eksterne villrein faglige råd. Ut fra dette mener Statsforvalteren at det ikke er mulig å definere et tidsvindu hvor ferdsel har mindre påvirkning på villreintrekket, og derfor kan anbefales.

Ferdselsregistreringer viser at ferdselen i området Spranget-Rondvassbu er størst fra starten av juli og til midten av august. Dersom det åpnes for sykling i denne perioden, vil den totale effekten av tiltaket være liten, da det aller meste av ferdselstrykket videreføres. I tillegg er det i scenarioanalysene beskrevet at ferdsel fra private hytter har stor innvirkning på et stort område, og et sykkelforbud kan være et bidrag for å dempe denne innvirkningen.

I kvalitetsnormen for villrein er Rondane villreinområde klassifisert til rødt, og situasjonen er kritisk. Det haster med å iverksette tiltak som gir tilstrekkelig effekt for å snu den negative trenden i Rondane, og gjenoppretting av villreinens trekkmuligheter er pekt på som særlig viktige tiltak. Gjennom Meld. St. 18 (2023-2024) har regjeringen fastsatt et mål om å stoppe den negative utviklingen i alle villreinområder innen 2030. Forbudet mot sykling vil være et viktig tiltak for å dempe det totale ferdselstrykket, og vil være et betydelig bidrag for å nå målet om å snu den negative utviklingen i dette villreinområdet.

Rondane er et langt og smalt villreinområde, det er fortsatt mulig å gå hele villreinområdet på tvers i løpet av en god dag på tur i fjellet, selv uten sykling på denne strekningen. Statsforvalteren kan derfor ikke, i lys av den kritiske situasjonen, og de nasjonale målene som er satt for villreinstammen, anbefale delvis åpning for sykling på denne strekningen. Norsk villreinsenter mener også at totalforbud mot sykling og allmenn bilkjøring må iverksettes samtidig nå. Det å gjenopprette trekkmulighetene i områdene rundt Spranget og Rondvassbu er avgjørende dersom tilstanden for Rondane villreinområde skal forbedres.

Sykling er også en aktivitet som øker i popularitet, og i Dovrefjell-området har sykkelkultur vært markedsført i økende grad. I tiltaksplanen for Rondane, tiltakspakke 2, ligger det som tiltak 24 regulering av sykling på veier og stier flere steder. Statsforvalteren vil også påpeke at sykkelforbud er foreslått som relevant tiltak i flere tiltaksplaner. Dette gjelder tiltaksplanen for Snøhetta og tiltaksplan for Knutshøe. Det vil være særlig uheldig om aksene Mysusæter-Rondvassbu fortsatt holdes åpen for sykling, ettersom restriksjoner andre steder kan føre til et enda større ferdselstrykk her.

Det er ikke ønskelig eller mulig å skille mellom sykkelutleie og bruk av egen sykkel. Verneforskrifter bør, utover å sikre muligheten for å drive nødvendig næring, være brukernøytrale.

Miljødirektoratets kommentar til sykling

Sykling inn til Rondvassbu er populært. DNT-Rondvassbu har leid ut ca. 6000 sykkelturner pr år. I tillegg benytter mange egen sykkel. Samtidig må aktiviteten vurderes opp mot de negative effekter det har på villreinen og verneformålet for Rondane nasjonalpark. Det tidligere villreintrekket på vestsiden av Rondane-massivet har opphørt som følge av forstyrrelser, bruk av sykkel er en vesentlig forstyrrelsesfaktor i dette området. Fragmenteringen av villreinområdet har

betydelig påvirkning på reinens arealbruk og helsetilstand i Rondane villreinområde, noe som gjør at Rondane villreinområde er klassifisert som dårlig. For å bedre tilstanden til villrein i hele Rondane villreinområde vurderes det som nødvendig å innføre lokale tiltak knyttet til en viktig trekkvei for villrein. Miljødirektoratet viser videre til vurderinger i direktoratets tilråding kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.** og til Statsforvalterens vurderinger.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Det er i dag tillatt å sykle inn til Rondvassbu. Strekningen fra Spranget til Rondvassbu er ca. 6 km, mens avstanden fra Reinsbommen til Rondvassbu er ca. 8 km. Sykling gir rask og effektiv forflytning, og genererer ferdsel til og i de sentrale delene av fjellområdet. Det totale ferdselstrykket og medfølgende forstyrrelser for villreinen må reduseres, og dette omfatter også sykling.

Flere høringsinstanser gir uttrykk for at et generelt forbud mot sykling mellom Reinsbommen og Rondvassbu vil være særlig inngripende. Det er mottatt flere innspill om at sykling fortsatt bør være tillatt, eventuelt innenfor nærmere angitte tidsrom.

Klima- og miljødepartementet foreslår å tillate sykling fra Reinsbommen til Rondvassbu i perioden 25. juni til 25. august når det er besøkstopp, og uansett forventes et større antall besøkende med medfølgende forstyrrelse i området. Dette legger til rette for at lokalbefolkningen og andre besøkende fortsatt kan sykle på strekningen i den mest besøkte perioden av året. Blir imidlertid perioden for lang og det samlede ferdselstrykket for stort over tid, kan det medføre at reetablering av trekket ikke oppnås. For å så langt som mulig gi villreinen tilstrekkelig ro og legge til rette for at den kan gjenoppta trekket, avgrenses derfor sykkelperioden. Det blir viktig å sørge for god informasjon til de besøkende og å følge med på utviklingen i området. Bruk av elsykkel på strekningen vil ikke være tillatt, jf. forbudet mot bruk av motorferdsel etter verneforskriften.

Klima- og miljødepartementet tilrår dermed at det i forskriftens § 3 åpnes for sykling på strekningen Reinsbommen til Rondvassbu i perioden f.o.m. 25. juni t.o.m. 25. august.

7.4.9. Skiløyper

Private hytteeiere/tidligere styremedlemmer i Mysuseter vel mener det er lite sannsynlig at stenging av Spranget vil føre til stor biltrafikk til Mysusæter sentrum. DNT-turister vil trolig parkere der, men i begrenset antall. For hyttefolk, lokale og bobiler fremstår parkeringen lite attraktiv, blant annet på grunn av manglende utsikt og en 2,5 km lang, bratt grusvei til fots. I tillegg påpekes det at det som før var skiløyper, blir nå brøytet opp som bilveier. Løypenettet må utvikles for å gjøre Mysuseter mer attraktivt.

Sel arbeiderparti understreker viktigheten av å opprettholde eksisterende skiløyper, da disse er kanaliserende og bidrar til redusert ferdselsbelastning.

Statsforvalterens kommentar I forbindelse med denne prosessen er det ikke foreslått endringer når det gjelder skiløyper. Denne prosessen omfatter ikke konkret tiltak for å bedre tilbudet for friluftsliv rundt Mysuseter. Utviklingen på Mysuseter må likevel sees i sammenheng med de ferdselsreguleringene/forskriftsendringene. Mange av forslagene er etter Statsforvalterens

oppfatning gode og vil være naturlig å se på i forbindelse med stedsutviklingen av Mysusæter. Statsforvalteren viser for øvrig til sine kommentarer under andre merknader.

Miljødirektoratets kommentar

Miljødirektoratet viser til Statsforvalter sin kommentar og prosess med stedsutvikling av Mysusæter.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at verneforslaget ikke omfatter endringer knyttet til dagens skiløyper.

7.4.10. Hest

Mysusæter og Kampen beitelag mener beitebrukere må kunne bruke hest eller annen egnet transportmetode til tilsyn og frakt av utstyr og varer til beitebruken.

Statsforvalterens kommentar Bruk av hest i forbindelse med beitenæring er ivaretatt i dagens verneforskrift, og foreslås videreført som et unntak fra forbudet.

Miljødirektoratets kommentar

Miljødirektoratet viser til Statsforvalter sin kommentar.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at det ikke er foreslått endringer i dagens regler om bruk av hest i forbindelse med beitenæring.

7.4.11. Kjøring med hundespann

Bevar villreinen i Rondane og La villreinen leva! støtter forbud mot kjøring med hundespann.

7.4.12. Kiting/skiseil

Villreinetutvalget for Rondane nord, Bevar villreinen i Rondane og La villreinen leva! støtter forbud mot bruk av kiting/skiseil.

7.4.13. Forholdet til jakt og jaktutøvelse som påvirkningsfaktor

Flere privatpersoner mener at villreinjakt har vært og er en større negativ påvirkningsfaktor for villreinen enn ferdseil, og at jakt er årsaken til at trekket har opphørt ved Spranget. Flere mener at jakten bør stoppes, være forbudt i soner eller overlates til profesjonelle for å redusere den negative påvirkningen, samt at det bør ses på annen finansiering av fjellstyrene. Midlertidig jaktforbud er foreslått som aktuelt tiltak, kombinert med forbud mot bilkjøring etter Reinsbommen. Det pekes på at Statsforvalteren må bidra til utredninger rundt jaktas betydning, og det er tvilsomt om de foreslåtte tiltakene vil ha ønsket effekt dersom det ikke innføres endringer i jaktutøvelsen. Villreinetutvalget for Rondane nord og Vulufjell fjellstyre peker på at bruksrettene til jakt i kommunene Dovre, Folldal, Sel, Nord-Fron og Sør-Fron vil bedres med de foreslåtte endringene, da problematikken rundt Spranget har innvirkning på begge delstammene i Rondane Nord, og dermed vil få konsekvenser for bruksretten til personer bosatt i disse kommunene. Bestandene har over år blitt holdt kunstig nede, fordi dyra ikke har hatt muligheter for å trekke. Det har vært

utfordringer med sykdom og lave vekter. Utvalget mener forslaget er et skritt i riktig retning for at Rondane Nord skal kunne ha en robust villreinbestand på nivå med det antallet vinterdyr som er vedtatt. Vuluffjell fjellstyre mener forslaget er et steg i riktig retning for å bedre tilstanden for villreinen i Rondane Nord, og for å oppfylle målet med nasjonalparken.

Privatpersoner foreslår å forby småviltjakt i området for å begrense den totale perioden med forstyrrelser på villreinen fra jaktutøvelse i området.

Statsforvalterens kommentar Jakt på villrein ansees i dag som nødvendig for å balansere størrelsen på stammen i forhold til beitegrunnlaget. Begrensninger på jakt og jaktutøvelse har ikke vært en del av Statsforvalterens oppdrag. Det kan likevel nevnes at det innenfor Rondane villreinområde er en betydelig aktivitet knytta til andre former for jakt, og trening av jakthunder, som innebærer forstyrrelser for villreinen over en lengre periode.

Miljødirektoratets kommentar til jakt og jaktutøvelse som påvirkningsfaktor

Miljødirektoratet viser til vurderinger i direktoratets tilråding kapittel **Feil! Fant ikke referansekilden.** og **Feil! Fant ikke referansekilden.** om betydning og effekter av jakt. Jakt vurderes i dag som ett nødvendig bestandsregulerende tiltak for å balansere villreinstammen mot beitegrunnlag. I tiltaksplan for Rondane villreinområde er det vurdert flere tiltak knyttet til jaktutøvelsen. Tiltak 27 er "*Vurdere justeringer i jaktorganiseringen og jaktutøvelsen for å redusere forstyrrelser fra villreinjakten*", tiltak 29 er "*Vurdere omfang, tidspunkt og alternative områder for andre typer av jakt, jaktprøver og trening av hund i viktige funksjonsområder for villreinen.*" Oppfølging av disse tiltakene ligger til rettighetshaver, med eventuelt delansvar på Landbruksdirektoratet. Oppfølging av tiltak knyttet til jakt inngår ikke som del av denne verneplanprosessen.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering. Oppfølging av tiltak knyttet til jakt inngår ikke som del av verneprosessen, men er omhandlet i tiltaksplanen for Rondane villreinområde.

7.4.14. Landbruk

Mysusæter og Kampen beitelag mener beiteberettigete fritt bør kunne benytte alle etablerte veier, herunder vei inn til Rondvassbu og Bjørnhollia, for ettersyn og transport av dyr i det omfang som er hensiktsmessig for beitebruken. Dette gjelder også skadefellingsmannskaper ved skadefellingsforsøk på rovvilt.

Sel fjellstyre mener beitenæringen må gis permanent og tydelig hjemlet adgang til motorferdsel i forbindelse med tilsyn, sanking og håndtering av rovviltskader.

Statsforvalterens kommentar Det er ikke foreslått endringer når det gjelder beitebrukernes rettigheter i denne prosessen. Se også kommentarer under ferdselsreguleringer knyttet til dette.

Miljødirektoratets kommentar til landbruk

Miljødirektoratet viser til Statsforvalter sin kommentar.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at beitebrukernes rettigheter ikke endres. Motorisert ferdsel på veien fra Reinsbommen til Spranghaugen i forbindelse med beitebruket er tillatt. Forslaget medfører ingen endring av dagens praksis.

7.4.15. Bruk av drone og andre motoriserte innretninger

Sel fjellstyre mener beitebrukere må gis adgang til bruk av drone ved tilsyn, sanking og dokumentasjon av rovviltskader, på grunn av dyrevelferd og for å begrense ferdsel til fots. Drone må også være tillatt for øvrige myndigheter ved telling av rein og ved jerveregistrering.

Kampen og Mysusæter beitelag mener at nødvendig bruk av drone til beitebruk bør være unntatt fra forbud.

Statsforvalterens kommentar Det er ikke foreslått endringer på dette punktet, det blir som tidligere anledning til å søke om dispensasjon til bruk av drone hos forvaltningsmyndigheten.

Miljødirektoratets kommentar

Bruk av drone har ikke vært del av høringen. Det vises for øvrig til Statsforvalter sin kommentar.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets kommentar.

7.4.16. Kulturminner

Innlandet fylkeskommune mener at begge høringsalternativer ivaretar hensynet til kulturminner, og at redusert ferdsel kan bidra til mindre slitasje på fangstgroper ved Spranget, hvor dagens slitasje vurderes som for høy.

Statsforvalterens kommentar Innspillet tas til etterretning.

Miljødirektoratets kommentar

Innspillet tas til etterretning. Ivaretagelse av kulturminner er en del av formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark og ønskes bevart. Det er derfor positivt at slitasjen på disse kulturminnene kan reduseres.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratets vurdering.

7.4.17. Frakt av ved/forsyninger

Privatpersoner viser til at det vil være behov for å frakte ved/forsyninger og materialer til Krokutbekkbua og Rondheim. Dette kan gjøres med snøskuter vinterstid, eller med bil/traktor til Spranget/veien mot Rondvassbu og bæring over Ula sommerstid. Det vil være tilsvarende behov for bu ved Rondvatnet, bu ved Illmannsvatnet og Rustbue i Illmenndalshøa.

Statsforvalterens kommentar Det må søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsene til dette, uavhengig av om alternativ 1 eller 2 velges.

Miljødirektoratets kommentar

Miljødirektoratet viser til Statsforvalter sin kommentar.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at det ikke er foreslått endringer i vernebestemmelsene på dette punktet.

7.4.18. Markedsføring og forvaltningspraksis

La villreinen leva! ber om oppfølging av formuleringer i tiltaksplanen om å unngå markedsføring i et område som bør skjermes.

Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark ønsker i forbindelse med sin behandling av høringssaken å gi innspill om at ulikheter i gjeldende regelverk (14 verneforskrifter for to nasjonalparker, fire landskapsvernområder og åtte naturreservater) både kan gi og oppfattes som ulik praksis. Styret ønsker å understreke betydningen av lik forvaltningspraksis for motorferdsel i forbindelse med tilsyn og sanking av beitedyr.

Statsforvalterens kommentar Innspillene om markedsføring og lik forvaltningspraksis tas til etterretning.

Miljødirektoratets kommentar

Innspillene om markedsføring og lik forvaltningspraksis tas til etterretning.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet kommentar, og viser samtidig til at informasjons- og veiledningstiltak for en mer villreinvennlig ferdsel vil være viktig, jf. tiltaksplanen for Rondane villreinområde.

7.4.19. Andre merknader

Konsekvenser for trafikkhåndtering og stedsutvikling Mysusæter

Nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre nasjonalpark ser at verneplanforslaget vil gi konsekvenser for trafikk- og parkeringsmønster utenfor verneområdet, og påpeker at det vil være behov for bedre tilrettelegging og drift av parkeringen på Mysusæter. Styret henstiller til at KLD raskt kommer på banen med avbøtende tiltak.

Sel kommune mener tiltaket vil få betydelige konsekvenser for privatrettslige forhold utenfor verneområdene og uttrykker bekymring for trafikksituasjonen utenfor Reinsbommen. Kommunen mener skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu kan være et kompensierende tiltak, og viser til etablert praksis til Snøheim. KLD og Miljødirektoratet må være i førersetet for utvikling av eget areal på Mysusæter.

Sel og Heidal Senterparti påpeker at det bør gis tid i prosessen til å avklare opprusting av parkeringsplassen på Mysusæter og hvordan kjøreregler og bruk av Tjønnbakkvegen blir tilpasset endringen.

DNT Oslo og omegn understreker viktigheten av å sikre nødvendige tillatelser og avklaringer for parkering og veiretter på Mysusæter før sesongen 2027.

Sel fjellstyre viser til at parkering utenfor nasjonalparken må avklares før verneendringene vedtas.

Sel Arbeiderparti støtter tiltak for å bedre trekkmuligheten for villrein, men mener stenging av veien til Spranget må følges av avbøtende tiltak, særlig knyttet til stedsutvikling av Mysusæter sentrum og bedre trafikkhåndtering. De er kritiske til at dette ikke er en del av oppdraget til Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet. Stedsutvikling framheves som avgjørende for både legitimitet og effekt av tiltaket, blant annet gjennom etablering av fasiliteter som kanalisering av ferdsel, kunnskapsformidling og parkering.

Mysusæter vel mener at det må legges en plan for trafikkhåndtering i Tjønnebakkvegen. Veien ligger på privat grunn og det er uklart hvordan ferdsel og parkering skal reguleres framover. De er positive til samarbeidsinvitasjonen fra Miljødirektoratet, og mener det er mulig å finne løsninger for trafikkavvikling uten å kompromittere privatrettslige interesser. Mener videre at stedsutvikling av Mysusæter sentrum er det viktigste tiltaket for å redusere ferdsel og forstyrrelser i villreinområdet, og ønsker at denne prosessen forankres godt lokalt med bred deltakelse. Målet er ikke flere besøkende, men bedre styring av ferdsel, og mulighet for å kanalisere ferdselen bort fra sårbare områder.

Veglaget Storulvegen påpeker at en plan for trafikkavvikling må være på plass når Reinsbommen stenges for allmenn motorisert ferdsel, og ser positivt på at det er tatt initiativ ovenfor berørte parter for å løse dette.

Mysusæter og Kampen beitelag påpeker at området ved sankekvea på Tjønnebakken må være tilgjengelig for beitebrukerne for parkering og av/på-lasting av dyr.

Flere privatpersoner mener stedsutviklingen på Mysusæter er viktig, og at det haster. Det pekes på at området sør og vest for Mysusæter kan utvikles med tanke på friluftsliv, og det foreslås flere ulike tiltak for å gjøre området mer attraktivt og for å bidra til at ferdsel kanaliseres bort fra de mest sårbare områdene for villreinen. Fra enkelte privatpersoner pekes det på at avbøtende tiltak må handle om stier, løyper og tilbud om andre turmål, framfor sentrumsutvikling av Mysusæter. Enkelte privatpersoner etterspør helhet i vurderingene, og mener det ikke vil kunne kompenseres med midler til større parkeringsplass på selve Mysusæter og andre tiltak.

Enkelte privatpersoner mener at det bør ses på om en kun skal tillate parkering for hytte- og grunneiere langs veien opp til Tjønnebakken, og mener det er viktig å opprettholde vinterbrøyting av Ulvangsvegen og Tjønnebakkvegen, da villreinen ikke blir skremt av biler.

Privatpersoner peker på at snøskutertrafikken innover mot Fremre Gjetarbui bør begrenses, og at det også bør fokuseres på andre veier på Mysusæter, spesielt vinterbrøyting av Ulvangvegen og Ultungvegen.

Private hytteeiere/tidligere styremedlemmer i Mysusæter vel mener det må tilrettelegges for en ny sti fra Mysusæter til Rondvassbu, med slak stigning opp bakken. Stien langs fossen må utvikles for å gjøre området mer sikkert/attraktivt, samt andre foreslåtte tilretteleggingstiltak for å øke tilbudet for friluftsliv nær Mysusæter.

Statsforvalterens kommentar Miljødirektoratet har tatt initiativ til et forprosjekt som skal se på trafikkhåndtering og stedsutvikling av Mysusæter når veien fra Reinsbommen og inn til Spranget stenges. Miljødirektoratet sørger for kontakt med relevante aktører i den sammenhengen. Flere av

tiltakene det er gitt innspill på i høringen vil være relevante å ha med inn i arbeidet med stedsutviklingen. Forprosjektet skal bidra til at en kommer fram til løsninger for trafikkhåndtering og stedsutvikling i god tid før sesongen 2027.

Skyttelbussen til Snøheim ble innført i 2012 som erstatning for fri kjøring med privatbiler på strekningen Hjerkin-Snøheim. Hoveddelen av ferdseien videre fra Snøheim gikk da videre i retning Snøhetta, dvs. mindre brukte områder for rein. Det kan derfor ikke gjøres en direkte sammenligning mellom Snøheim og Rondvassbu i denne sammenhengen.

Endring i ferdselsmønstre når Spranget stenges

Sel fjellstyre uttrykker bekymring for økt trafikk sørover i fjellet langs Gjetaruburåket når Spranget stenges. Sel og Heidal senterparti peker også på at en mulig konsekvens av begrenset tilgjengelig fra Reinsbommen-Rondvassbu kan være økt ferdsel til Fremre Gjetarbu og Musvoldalen, som har lite ferdsel i dag. Økt motorisert ferdsel til Kampen innover mot Grønlibekken, med lett gange til Peer Gynt hytta, samt Høvringen, Smuksjøen og Dovre grense, som vil utfordre både villreinen og manglende lokal infrastruktur for økt trafikk og parkering, kan også være en konsekvens. Det må som et minimum overvåkes og evalueres etter noe tid. Privatpersoner stiller også spørsmål ved hvor folk vil gå dersom Spranget stenges, og påpeker at det er viktig med tilbud i randsonen for å redusere bruken av vidda, og at det må tilrettelegging til.

Statsforvalterens kommentar Effekten av de foreslåtte ferdselsrestriksjonene må overvåkes. Tilgrensende prosesser til utviklingen av Mysusæter bør ha alternative turmål som et fokusområde. Dette bør likevel ikke hindre å innføre de foreslåtte forbudene, da det for villreinen er behov for strakstiltak i området rundt Spranget, jf. naturmangfoldloven § 9 annet punktum.

Sanering av parkeringsplassen

Mysusæter og Kampen beitelag påpeker at sankekvea ved Spranget er mobil og settes opp/tas ned hvert år. Dersom parkeringsplassen saneres, ønsker beitelaget å ha sankekvea der P-plassen ligger i dag. De vil i tillegg ha behov for en liten snuplass til å kunne snu traktor med stor henger, og kunne parkere 2-4 biler i tillegg.

Statsforvalterens kommentar Innspillet tas til etterretning. Det vil være naturlig å se på dette i forbindelse med selve sanerings-/restaureringsprosessen. Det er Miljødirektoratet som utarbeider forslag til plan for restaurering.

Miljødirektoratets kommentar til andre merknader

Gjennom høringen er det mottatt flere innspill som gjelder sanering av parkeringsplass på Spranget og stedsutvikling på Mysusæter. Dette er tiltak som har tilknytning til denne verneplanprosessen, men som gjennomføres som egne prosjekter. Innspill knyttet til sanering av parkeringsplass og stedsutvikling på Mysusæter må vurderes som del av disse prosessene og ikke gjennom verneplanen. Flere av de mottatte innspill påvirker også privatrettslige forhold ut over det som kan reguleres i naturmangfoldloven.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Tiltaket skal bidra til å kanalisere ferdselen vekk fra et sårbart villreinområde til randsonen, som er mindre sårbar for ferdsel. Videre stedsutvikling med parkeringsplass og alternativer på Mysusæter skal inngå som en viktig del av en helhetlig plan for området. Sel kommune vil være prosjekteier av stedsutviklingen. Miljødirektoratet, fylkeskommunen i Innlandet, Statsforvalteren i Innlandet og representanter for berørte parter vil også inngå i prosjektet.

Endringer i ferdsels- og besøksmønstre må overvåkes, og om nødvendig følges opp med tilpassede tiltak. Klima- og miljødepartementet viser til vurderingene i kapittel 3 når det gjelder innspill om skyttelbuss fra Mysusæter til Rondvassbu som et kompenserende tiltak.

Klima- og miljødepartementet slutter seg ellers til Miljødirektoratets vurdering.

8. Statsforvalterens samlede tilråding

Under oppsummeres hovedpunkter fra Statsforvalterens samlede tilråding.

Generelle merknader

Med bakgrunn i dette faggrunnlaget, skriftlige og muntlige innspill til verneplanprosessen, kunnskapsgrunnlag i ulike fagrapporter og prosjekter knyttet til tiltaksplanarbeidet på villrein, kvalitetsnormen, forskningsprosjekter på villrein i Rondane, samt scenarioanalyser, mulighetsstudier og sine egne vurderinger, mener Statsforvalteren at de har et godt grunnlag for å tilrå endring i verneform og vernebestemmelser for området Reinsbommen-Spranget-Rondvassbu. Statsforvalterens vurdering er at dette faggrunnlaget i tilstrekkelig grad beskriver dagens bruk og ulike brukerinteresser i området, samt konsekvensene av endring i verneform og verneforskrifter. Det aktuelle området er i tillegg vernet som landskapsvernområde fra før, og er allerede underlagt restriksjoner som følge av dette. Det blir viktig med en fortsatt overvåkning av området for å se på virkningen av tiltakene som nå tilrås.

Valg av alternativ

Blant høringsinnspillene er det en klar overvekt av de som foretrekker høringsforslag Alternativ 1. Alternativ 1 vil gi en bedre arrondering, der en større del av villreinens leve- og trekkområder er innenfor nasjonalparken. En forskrift for hele strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu, gjør det enklere for allmennheten å forholde seg til hvilke restriksjoner som gjeldender. Statsforvalteren tilrår at 1,26 km² av Frydalen landskapsvernområde i Sel kommune, endrer verneform og innlemmes som en del av Rondane nasjonalpark.

De konkrete endringene i verneforskriften

Statsforvalter tilrår følgende forskriftsendringer:

- Villreinens «trekkveger» tas inn i verneformålet i verneforskriften for Rondane nasjonalpark.
- Forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu.
- Forbud mot sykling, kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu.
- Forbud mot bruk av kite og skiseil i Rondane nasjonalpark, i tråd med forbudet i gjeldende forvaltningsplan.

Statsforvalteren tilrår å ta inn villreinens «trekkveger» som et tillegg i verneformålet i forskrift om Rondane nasjonalpark § 2, tredje kulepunkt. Dette vil løfte betydningen av villreinens trekkpassasjer mellom typiske beite- og leveområder, og gi en sterkere kobling mellom verneformålet i nasjonalparken, og de reguleringer av motorferdsel og annen ferdsel som er aktuelt. Det har ikke kommet innvendinger mot denne endringen i høringen.

Forbud mot motorisert ferdsel

Det foreslås et forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu. Dersom en skal nå målet om å redusere den menneskelige ferdselen ved og rundt Spranget, mener Statsforvalteren det er helt nødvendig å begrense den allmenne motorferdselen.

Statsforvalteren tilrår derfor at det innføres forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu, men at det legges inn unntak for beitenæringen, som fortsatt kan kjøre inn til Spranget i næringsøyemed. Dette er i tråd med høringsforslaget.

Forbud mot sykling, kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning

Statsforvalteren foreslår å innføre forbud mot sykling, kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu. Kjøring med hundespann, hestekjøretøy og sykling kan gi rask og enkel forflytning inn i sårbare områder, og Statsforvalteren har derfor foreslått et likelydende forbud for alle ferdselsformene.

Det har i høringen kommet flere negative reaksjoner på totalforbudet mot sykling på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu, og mange opplever dette som et uforholdsmessig inngripende tiltak som vil gjøre Rondvassbu og fjellområdene rundt langt mindre tilgjengelig for folk flest. Ut fra tilgjengelig kunnskap mener Statsforvalteren at det er lite hensiktsmessig å bare innføre en delvis stans i syklingen på strekningen. Statsforvalteren har også forespurt villreinfraglig kompetanse om det er et «tidsvindu» der trekket vil være mindre sårbart, men dette er det vanskelig å si noe nærmere konkret om. Statsforvalteren har også vurdert delstenging, men det er svært vanskelig å spå når reinen vil trekke, da dette avhenger av værforhold, vindretning, graden av ferdsel ellers m.m. Syklingen innebærer en rask forflytning inn i sentrale deler av Rondane, som fra før er et veldig smalt villreinområde. Dette øker ferdselstrykket generelt, og spesielt på aksene inn til Rondvassbu. Det er godt dokumentert at ferdselen slik den er tillatt i dag har fått store konsekvenser for villreinen, og må begrenses for at villreintrekket skal gjenopptas. Statsforvalteren viser for øvrig til sin kommentar til høringsinnspillene knyttet til sykling. Statsforvalteren tilrår at det innføres forbud mot sykling på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu, i tråd med høringsforslaget.

Når det gjelder forbudet mot kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning, har det ikke kommet innvendinger mot dette i høringen, utover at beitenæringen ønsker å ha muligheten til å kunne benytte hest ved tilsyn og sanking. Statsforvalteren tilrår at det innføres forbud mot kjøring med hundespann, hestekjøretøy og ridning på strekningen Reinsbommen-Rondvassbu, i tråd med høringsforslaget, men at det gis unntak for bruk av hest ved gjeting og tilsyn av beitedyr.

Forbud mot bruk av kite og skiseil

Det har ikke kommet innvendinger mot dette forbudet i høringen. Aktiviteten er forbudt gjennom forvaltningsplanen i dag. Statsforvalteren tilrår derfor at det forskriftsfestes et forbud mot bruk av kite og skiseil i Rondane nasjonalpark, i tråd med høringsforslaget.

Forslag om endring av vernegrense

Tilrådingen tilsvare Statsforvalterens alternativ 1 i høringsforslaget, og det er ikke gjort endringer etter høringen.

Om tilgrensende prosesser og avbøtende tiltak

Det har til oppstart og høring i verneplanprosessen kommet mange innspill, ideer og tanker rundt stedsutvikling på Mysusæter, trafikkhåndtering og tilrettelegging av stier og løyper i områder som kan bidra til å kanalisere ferdsel bort fra de sårbare villreinområdene. Flere har også uttrykt bekymring for hvordan folks bevegelsesmønstre vil endre seg når innfallsporten på Spranget stenges, og at andre sårbare områder for villreinen kan få større ferdselstrykk enn i dag. Det pekes på at tilrettelegging for turmål i andre områder kan være et viktig avbøtende tiltak for å hindre dette. Miljødirektoratet har tatt initiativ til et forprosjekt vedrørende stedsutviklingen på Mysusæter, og Statsforvalteren mener mange av de foreslåtte tiltakene vil være relevante å se nærmere på i denne prosessen. Statsforvalteren viser til de vedlagte høringsuttalelsene for utfyllende informasjon om aktuelle tiltak.

9. Miljødirektoratets samlede tilråding

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldlovens § 8 vurderes i denne saken å være god. Langvarig forskning på villrein har resultert i betydelig kunnskap om reinens tilstand i Rondane og hvordan den påvirkes av menneskelig ferdsel. Det er gjennom høringen kommet ønsker om gjennomføring av konsekvensvurdering. Etter Miljødirektoratets oppfatning er det særlig konsekvensene for friluftsliv og næringsvirksomhet som ønskes bedre belyst. Flere høringsparter uttaler at de mener Statsforvalter sin tilråding har belyst de viktigste interessene og konsekvensene, i tillegg har høringen bidratt til ytterligere informasjon om hvordan ulike interesser kan bli berørt. Miljødirektoratet vurderer at saken gjennom behandlingen etter naturmangfoldloven §§ 41-43 er godt opplyst.

Hensynet til villrein, friluftsliv og næring

For området mellom Reinsbommen og Rondvassbu har villreintrekket brukt i flere tusen år opphørt. Årsaken er menneskelig ferdsel mellom Reinsbommen og inn mot Rondvassbu. Dette har påvirket villreinstammen negativt og den er nå klassifisert til å ha dårlig tilstand. Skal tilstanden bedres for villreinen i Rondane må trekkveiene sikres slik at villreinen kan utnytte beitearealene på en bedre måte enn i dag. Dette har konsekvenser for friluftsliv og lokalt næringsliv.

Rondane og strekningen mellom Reinsbommen og Rondvassbu har stor betydning for friluftslivet. Friluftsliv og hensynet til villrein går her ikke godt sammen. Skal vi ta vare på villreinen må friluftslivet tilpasse sin bruk av fjellområdet. Det er igangsatt arbeid med stedsutvikling rundt

Mysusæter. Dette kan bidra til opprettelse av gode muligheter for friluftsliv rundt Mysusæter og bidra til at ferdsel styres bort fra de mest sårbare fjellområdene.

Direktoratet legger til grunn at det er en sammenheng mellom næringspotensial og antall besøkende. Endring av ferdselsmønstre bort fra de sentrale deler av nasjonalparken til randområdene må dermed forventes å ha næringsmessige konsekvenser. For Rondvassbu forventes en nedgang i antall besøkende, med næringsmessig betydning. Mer av ferdselen ønskes styrt mot randområdene og antall besøkende og næringspotensialet rundt Mysusæter forventes å øke. I hvor stor grad og på hvilken måte vil avhenge av den videre utviklingen på og rundt Mysusæter. Det vises her til det pågående arbeidet med stedsutvikling.

Uten strengere reguleringer forventes at dagens situasjon videreføres hvor villreinen ikke trekker på vestsiden av Rondane-massivet. Dette vil påvirke langsiktig bevaring av villrein i Rondane og medføre at målsettingene i villreinmeldingen ikke nås for Rondane villreinområde. Norge er det eneste landet i Europa som har intakte høyfjellsøkosystemer med villrein, og villreinstammene i Dovre-Rondane regionen står i en særstilling da den regnes som en av de siste bestandene av den mest opprinnelige ville europeiske fjellreinen. Villreinen i Rondane har derfor særlig stor bevaringsbiologisk verdi. Villrein har også stor betydning for lokal kultur og identitet for bygdene rundt Rondane og for bruksretten til personer bosatt i disse kommunene.

Miljødirektoratet vurderer samlet sett at de samfunnsmessige konsekvensene av strengere regulering vil ha en positiv samfunnsmessig betydning.

Konklusjon

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens tilråding og tilrår endring av verneforskrift og avgrensning for Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde.

10. Klima- og miljødepartementets samlede tilråding

Vi har i dag god kunnskap om at menneskelige inngrep, aktivitet og ferdsel utgjør en betydelig utfordring for villreinen. Skal vi bedre forholdene for villreinen, må vi sette i gang tiltak som blant annet gjør at villreinen igjen kan ta i bruk viktige trekk- og beiteområder.

Det er godt dokumentert at det på akse Mysusæter–Spranget–Rondvassbu med dagens parkeringsplass, ferdsel og aktivitet har oppstått en barriere for villreinens tidligere trekk. Konsekvensene av opphøret av villreintrekket er store. Populasjonen i Rondane Nord er nå delt i to delbestander uten utveksling, og der begge bestandene har mistet tilgang til viktige funksjons- og beiteområder. Opphøret av villreintrekket er en viktig grunn til at Rondane villreinområde er klassifisert til å ha dårlig tilstand.

Forslaget følger opp tiltak nr. 47 i tiltaksplan for Rondane villreinområde av 19. september 2025. Formålet er å redusere ferdselen ved og rundt Spranget for å gjenopprette villreintrekket forbi Rondanemassivet, som er nødvendig for å bedre forholdene og tilstanden for villreinen i Rondane.

Klima- og miljødepartementet tilrår at 1,26 km² av Frydalen landskapsvernområde, i Sel kommune, endrer verneform og inngår som en del av Rondane nasjonalpark. Samtidig tilrådes følgende i forskriften for Rondane nasjonalpark:

- Villreinens *trekkveger* tas inn i verneformålet
- Forbud mot allmenn motorferdsel på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu
- Forbud mot kjøring med hundespenn, hestekjøretøy og ridning på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu
- Sykling på strekningen fra Reinsbommen til Rondvassbu er tillatt i perioden f.o.m. 25. juni t.o.m. 25. august.
- Forbud mot bruk av kite og skiseil

Forslaget må sees i sammenheng med at Spranget parkeringsplass skal saneres. Klima- og miljødepartementet vurderer at fjerning av Spranget parkeringsplass og et varig forbud mot allmenn motorferdsel som gjelder for hele døgnet er nødvendig for en helhetlig løsning i området som legger til rette for at villreinen kan gjenoppta trekket. Kun nattestenging for parkering/motorferdsel vurderes å ha begrenset effekt for å redusere ferdselen og forstyrrelsen på villreinen. Klima- og miljødepartementet slutter seg derfor til Miljødirektoratets tilråding om å ikke anbefale dette. Forslaget medfører ingen begrensninger sammenlignet med dagens praksis for motorferdsel knyttet til næringsutøvelse for Rondvassbu eller beitenæringen.

Klima- og miljødepartementet foreslår å tillate sykling fra Reinsbommen til Rondvassbu i perioden 25. juni til 25. august når det er besøkstopp, og det uansett forventes et større antall besøkende i området. Dette legger til rette for at lokalbefolkningen og andre besøkende fortsatt kan sykle på strekningen i den mest besøkte perioden av året. Blir imidlertid perioden for lang og det samlede ferdselstrykket for stort over tid, kan det medføre at reetablering av trekket ikke oppnås. Sykkelperioden avgrenses derfor. Det blir viktig å sørge for god informasjon til de besøkende og å følge med på utviklingen i området. Bruk av elsykkel på strekningen vil ikke være tillatt, jf. forbudet mot bruk av motorferdsel etter verneforskriften.

Saneringen og restaureringen av Spranget parkeringsplass vil gi området et mer urørt preg, jf. naturmangfoldloven § 35.

Videre stedsutvikling med parkeringsplass og utvikling av tilbud på Mysusæter skal inngå som en viktig del av en helhetlig plan for området, og det er igangsatt et eget stedsutviklingsprosjekt. Klima- og miljødepartementet forventer at stedsutviklingsprosjektet vil bidra til å avbøte konsekvensene av å stenge Spranget. Sel kommune er prosjekteier for stedsutviklingen med en egen prosjektleder finansiert av staten. Klima- og miljødepartementet viser til at DNT har sluttet seg til forslaget om å flytte parkeringen fra Spranget til Mysusæter.

Utviklingen i området med eventuelle nye ferdsels- og besøksmønstre må overvåkes, og om nødvendig følges opp med tilpassede tiltak.

Klima- og miljødepartementet tilrår endring av verneforskrift og avgrensning for Rondane nasjonalpark og Frydalen landskapsvernområde i henhold til vedlagte forskrifter og kart.

Klima- og miljødepartementet

t i l r å r:

1. Det fastsettes forskrift om endring av forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 1, vern av Rondane Nasjonalpark, Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Folldal og Stor-Elvdal kommuner, Oppland og Hedmark. Forskriften fastsettes i samsvar med **vedlegg 1** til resolusjonen.
2. Det fastsettes forskrift om endring av forskrift om verneplan for Rondane, vedlegg 5, vern av Frydalen landskapsvernområde, Sel, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner, Oppland. Forskriften fastsettes i samsvar med **vedlegg 2** til resolusjonen.